

VINERI • 2 IULIE 2004 • ANUL LIV NR. 27

FOAIA românească

SĂPTĂMÂNAL AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA

Copiii din Chitighaz visează un teren de joacă

Tabere pentru elevi români la Giula

„Nouă cete îngerești” în Catedrala Sf. Nicolae

CALENDAR ORTODOX

- 5 iulie, luni – † Cuv. Atanasie al Atonului; Cuv. Lampadie.
6 iulie, marți – Cuv. Sisoe cel Mare; Sf. Mc. Lucia
7 iulie, miercuri – Sf. Mare Mc. Chiriachi; Cuv. Toma din Maleon și Acachie.
8 iulie, joi – Sf. Mare Mc. Procopie; Sf. Epictet și Astion.
9 iulie, vineri – Sf. Sfinții Mc. Pangratie și Chiril; Sf. Mc. Andrei și Prov.
10 iulie, sâmbătă – Sf. 45 de Mucenici din Nicopolea Armeniei.
11 iulie, duminică – Sf. Mc. Eufimia; Sf. Olga împărăteasa; Sf. Marcian. Duminica a VI-a după Rusalii.

Proverbul săptămânii

„Leoaica numai un pui face și bun” – adică binele nu se cuprinde în mult; ne învață a face puține și bune. („Proverbele Românilor”, Iuliu A. Zanne, vol. I, Editura Scara, București, 2004)

AGENDĂ

5 iulie

1853 – la editura pariziană „De Soye et Bouchet” apare volumul „Doine și Lăcrimioare” de Vasile Alecsandri, unul dintre cele mai importante din întreaga creație poetică a bardului de la Mircești. „Doinele” lui Alecsandri sunt primele poezii de inspirație folclorică din literatura română.

6 iulie

1600 – Mihai Viteazul, ca „Domn al Țării Românești și Ardealului și a toată Țara Moldovei” consemnează într-un hrisov prima unire a celor trei țări.

7 iulie

1887 – s-a născut pictorul francez Marc Chagall.
1922 – în Franța, la Paris, s-a născut Pierre Cardin, creator de modă.

8 iulie

1621 – s-a născut celebrul autor francez de fabule Jean de la Fontaine.
1838 – s-a născut inventatorul german Ferdinand Zeppelin. Publicul mai larg îl cunoaște ca pe părintele navei aeriene.
1899 – Ion Agârbiceanu debutează publicistic în „Unirea” din Blaj cu poemul „Amintiri”.

9 iulie

1600 – Mihai Viteazul întemeiază Mitropolia Românească din Transilvania.
1845 – apare la București revista „Universul”.

10 iulie

1509 – s-a născut Jean Calvin, reformator religios francez, fondatorul calvinismului.
1851 – a murit Louis Jacques Mande Daguerre, fotograf francez, inventatorul dagherotipului.

11 iulie

1714 – Academia din Berlin hotărăște alegerea lui Dimitrie Cantemir ca membru. Este pentru prima dată când un român a fost ales într-un for științific internațional.
1937 – moare compozitorul american George Gershwin.

Giula

Coaliția invită organizațiile românești la dialog

Prezidiul Coaliției Românilor din Ungaria s-a întrunit în ședință vineri, la 25 iunie. Pe ordinea zilei au figurat: discutarea posibilităților obținerii unor subvenții prin concursuri și planurile din viitorul mai apropiat ale organizației.

Purtătorul de cuvânt al Coaliției, dr. Gheorghe Ruja ne-a informat că organizația electorilor locali din opoziție dorește o colaborare benefică cu Fundația „Pentru Cultura Română din Ungaria” și cu autogovernările, respectiv asociațiile locale, în vederea obținerii cât mai multor fonduri bănești în scopuri culturale. „O colaborare ar fi cu atât mai binevenită, cu cât pentru subvențiile din partea Uniunii Europene se publică tot mai multe concursuri comune. Un așa numit concurs consorțial este necesar, de exemplu, la programul HOME. Din

cauza exigențelor tot mai profesionale, planificăm, dacă se poate din anul viitor, deschiderea unui birou cu un angajat profesionist, care ar avea sarcina de a întocmi concursurile pentru organizațiile românești. În vederea acestui plan vom înainta un concurs către Fondul Național Civil”, ne-a expus planurile Gheorghe Ruja. Printre acestea mai putem afla intenția de a organiza un forum al organizațiilor civile românești din Ungaria și inițierea unui dialog între diferitele organizații ale comunității noastre. În această ordine de idei, Coaliția a lansat o invitație către conducerea Autogu-

vernării pe Țară, ale Uniunii Culturale și ale Institutului de Cercetări, propunând acestora un dialog real despre situația actuală a vieții noastre publice.

În continuare, reprezentanții Coaliției s-au deplasat la Otlaca-Pustă, unde cu membrii autogovernării românești locale și cu reprezentanții asociației românești au discutat despre o viitoare colaborare pentru o eficiență sporită în obținerea fondurilor publice, prin diferite concursuri. Apoi au stabilit că Ziua Memorială „Mihai Purdi”, o manifestare comună a localnicilor și a Coaliției, va avea loc pe data de 18 septembrie. La reușita zilei vor contribui Fundația „Pentru Cultura Română din Ungaria” cu 150.000 ft, Uniunea Culturală cu 70.000 ft și Coaliția cu cel puțin 30.000 ft. Ștefan Crâsta

România

O nouă întâlnire a premierilor

Premierii român și maghiar, Medgyessy Péter și Adrian Năstase, vor avea o nouă întâlnire în România în cursul săptămânii viitoare. Vizita de două zile va începe prin inaugurarea festivă a punctului de trecere a frontierei dintre Letamare – Săcuieni, după care cei doi premieri vor purta

discuții la Oradea. Șefii guvernelor român și ungar vor participa în continuare la lucrările universității de vară de la Băile Tușnad, unde vor susține prelegeri în cadrul seminarului internațional studentesc intitulat „Tineretul din Bazinul Carpatic și Uniunea Europeană”. I. K.

**Încheierea ediției:
marți, ora 18.00**

Budapesta

Să fie păstrată denumirea Curtea Gojdu

Oficiul pentru Protecția Patrimoniului Cultural a răspuns solicitării venite din partea Uniunii Culturale a Românilor din Ungaria în chestiunea păstrării denumirii de Curtea Gojdu a complexului imobiliar din Sectorul VII al Budapestei.

„Pe parcursul pregătirilor de renovare, Biroul nostru pune un accent deosebit pe păstrarea valorilor arhitectonice și istorice. Suntem de acord cu Dvs. că trebuie păstrată tradiția numelui acestui

complex. Vă informăm că în decursul procesului de autorizație vom obliga constructorii să păstreze denumirea de Curtea Gojdu (...) Protecția tradițiilor arhitectonice și culturale este scopul nostru comun, deci contăm și pe mai departe pe observațiile Dvs.”

Scrisoarea oficială cu numărul de: 460/974/005/2004 a fost semnată de șefa de birou Boór Judit.

Șt. C.

Părerile autorilor nu coincid întotdeauna cu opinia Redacției. Responsabilitatea juridică pentru conținutul articolelor publicate în Foaia românească aparține autorilor. Foaia românească nu garantează publicarea textelor nesolicitate de redacție.

Pe copertă: Un teren de joacă în imaginația unui copil din Chitighaz
(Desen de Matei Málík, elev în clasa a 2-a, Chitighaz)

„Nouă cete îngerești” în Catedrala Sf. Nicolae

Cea de-a IV-a ediție a Festivalului Coral Internațional de Muzică Sacră a întrunit în sâmbăta trecută, 26 iunie, în Catedrala Episcopală Sf. Nicolae din Giula, nouă formații corale din Ungaria și România. Manifestarea culturală tradițională se organizează din doi în doi ani, cu participarea tuturor corurilor românești din Ungaria și a invitaților din alte țări a corului-gazdă, Corul „Pro Musica” din Giula.

În deschidere, manifestarea a fost binecuvântată de Prea Sfințitul Episcop Sofronie, care în cuvântarea sa a accentuat importanța cântecului de slavă închinat Domnului. Cel mai însemnat sponsor al festivalului a fost de această dată Departamentul pentru Românii de Pretutindeni din cadrul Guvernului României. Acesta a fost reprezentat la Giula de către domnul Andrei Oancea, ex-consul general de la Seghedin, actualmente consilier al DRP, care a transmis publicului mesajul domnului secretar de stat Titus Corlățean, șeful departamentului guvernamental.

Festivalul coral a fost deschis de corul-gazdă, „Pro Musica”, dirijat de maestrul Gheorghe Flueraș, căruia i s-a alăturat de această dată și cantorul bisericesc Teodor Hotăran din Giula, interpretând o minunată priceasă. Au prezentat apoi, rând pe rând, un repertoriu de cântece religioase Corul de cameră Sf. Dimitrie din Seghedin, condus de tânărul teolog Imrényi Dávid, Corul de femei din Bătania, dirijat de Eva Balogh, Corul „Viva la Musica” din Chitighaz, în

frunte cu dirijorul arădean Gheorghe Flueraș, Corul mixt „Armonia” din Apateu, dirijat de maestrul Gheorghe David, Corul credincioșilor ortodocși români din Micherechi, condus de părințele paroh Ioan Bun, Corul mixt din Csongrád, condus de doamna Kocsis Istvánné, Corul „Buna Vestire” a Bisericii Ortodoxe Române din Covăsânt, condus de Ioan Mițu și, în încheiere, Corul Bisericii Ortodoxe Sf. Nicolae din Baia Mare, condus de Simion Vaida.

Toate formațiile, toate cele „nouă cete îngerești”, cum le-a numit în încheiere PS Sofronie, au prezentat câte-un program de înaltă calitate, cu cântări frumoase, spre a-Lăuda pe Dumnezeu și spre a crea o atmosferă divină în vechea catedrală românească din centrul Giulei. Remarcăm evoluția Corului de cameră Sf. Dimitrie de la Seghedin, compus din cinci tineri, care au interpretat minunate cântări bizantine în limba maghiară, dar și în greacă și slăvonă. Concertul grupului de credincioși ortodocși din Micherechi ne-a captivat din nou prin autenticitatea și sin-

Irina Garami, distinsă cu premiul „Pentru Cultura Română”

ceritatea cu care s-a prezentat în fața publicului giulan. Formațiile românești din Apateu, Bătania, Chitighaz, Giula, precum și corul din Csongrád s-au remarcat prin calitatea repertoriului ales și prin nivelul lor artistic. Corul bărbătesc din comuna arădeană Covăsânt, din care a făcut parte și preotul paroh al locului, a creat o imagine adevărat românească prin minunatele șube (unele vechi de peste un secol) pe care coriștii le-au îmbrăcat. După frumoasele cântări religioase bătrânești, au evoluat membrii corului din Baia Mare, care – ca bunii oaspeți – au sosit la noi cu un cadou semnificativ, o trastă maramureșeană, pe care au dăruit-o ierarhului locului, Prea Sfințitului Părinte

Sofronie. Cântările celor două coruri din România au putut fi admirate de credincioșii giulani și ziua următoare, duminică, când au dat răspunsurile la Sfânta Liturghie arhierescă din Catedrala Sf. Nicolae.

Toate formațiile de la acest festival se leagă într-un fel sau altul de corul-gazdă, „Pro Musica”: ori prin relații personale, ori prin relații indirecte, colaborările lor bazându-se pe principiul reciprocității, cum s-a întâmplat și cu cei din Csongrád, unde Corul „Pro Musica” a evoluat în toamna anului trecut.

– Inițial am invitat un cor din Vadul Izei, însă din cauza unei tragedii dintr-o familie de acolo a trebuit să căutăm un alt cor. Iar pen-

tru că noi, Corul „Pro Musica”, suntem membri ai Uniunii Corurilor din România și avem bune relații cu maestrul Voicu Enăchescu, am reușit să găsim un alt cor care a fost dispus să participe la festivalul nostru, ne-a declarat Ștefan Oroian, organizatorul festivalului. Un alt cor invitat a fost cel al credincioșilor ortodocși români din Coștei, Serbia, care nu au putut să vină la noi acum din cauza alegerilor prezidențiale din țara lor. În acest fel am aflat despre corul bărbătesc din Covăsânt, care – din bunăvoința și cu sprijinul domnului Adrian Șimon, director al Direcției de Cultură a județului Arad – a răspuns pozitiv invitației noastre și ne-a adus un minunat repertoriu românesc. Poate că nouă formații au fost cam multe, dar n-am putut să nu-i invităm, de exemplu, pe micherecheni, care iată că de pe acum au ajuns să fie de nelipsiți la astfel de manifestări. Cu celelalte formații avem deja relații statornice, iar cu Baia Mare am stabilit o legătură și pe viitor, primind de pe acum o invitație să mergem și noi să cântăm la o manifestare de-a lor.

– În zilele de azi, nu mai poți organiza astfel de programe culturale fără sponsori...

– Așa este. Nici noi nu puteam să ducem la bun sfârșit planul nostru de a organiza din doi în doi ani acest festival de muzică sacră, dacă nu am fi primit ajutoare financiare și nu am fi obținut bani prin concursuri.

(Continuare în pag. a 7-a)

Fără ajutorul lor nu s-ar fi putut...

Conducerea Corului „Pro Musica” mulțumește pentru sprijinul acordat în realizarea Festivalului Coral de Muzică Sacră următoarelor instituții, întreprinzători, persoane particulare:

Departamentul pentru Românii de Pretutindeni
 Fundația Publică „Pentru Minorități Naționale și Etnice din Ungaria”
 Episcopia Ortodoxă Română din Ungaria
 Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria
 Direcția pentru Cultură, Culte și Patrimoniul Cultural Național a județului Arad
 Autogovernarea Românească din Giula
 Autogovernarea Orașului Giula
 Centrul Cultural Român din Giula
 Editura NOI, Giula
 Școala generală nr. 1 din Giula
 regretatul Ioan Saghin, Germania
 Florăria Bokréta
 Molnár és Tsa SRL
 Nagy Sándorné

Corul „Pro Musica” din Giula

Oamenii de afaceri au discutat despre UE

Între 16–20 iunie, în incinta halei sporturilor din Bichișciaba s-a organizat pentru a XII-a oară „Csaba Expo”. Târgul de prezentare a atras 200 de întreprinderi și firme din țară, dar și din România și Slovacia, pe o suprafață de 15.000 m². Expoziția a devenit tradițională pentru zona de sud-est a Ungariei, antrenând nu numai comerțul din această parte a țării, ci ambiționând și schimbul comercial transfrontalier.

În ziua de 17 iunie, la ora 14.00, în sala de marmură a centrului s-a convocat întâlnirea și conferința oamenilor de afaceri maghiari și români. Și de data aceasta, sala a fost plină de specialiști, oameni de afaceri, patroni, observatori comerciali. Inițiativa recentă a fost reprezentanța ITD Hungary din județul Bichiș, Camera de Comerț și Industrie a județului Bichiș, secția ungaro-română a acesteia, precum și Comisia de Externe a Autogovernării pe Țară a Românilor din Ungaria, condusă de *Gheorghe Gros*. Cuvântul de deschidere a fost rostit de *dr. Teodor Oros*, președintele secției mixte a Camerei județene. Vorbitorul și-a exprimat satisfacția că în ultimii ani se constată un interes sporit față de această inițiativă. Ar fi bine dacă de acum încolo astfel de întâlniri s-ar organiza și mai des, având în vedere că România se află în pragul aderării la UE. Țara învecinată trebuie ajutată și pe teren comercial ca, în conformitate cu planurile prealabile, în 2007 să devină membră a Uniunii Europene. Întărind cuvintele președintelui Oros, și *Dunai Péter*, secretarul general al Camerei de Comerț și Industrie a apreciat că România trebuie afiliată cât mai curând de Uniunea Europeană. O altă prelegere a fost susținută de *Zentai János*, din cadrul Ministerului de Co-

merț Exterior. Șeful departamentului comercial a vorbit despre necesitatea modificării anumitor legi privitoare la comerțul exterior acum, în condițiile aderării la UE. Expertul a accentuat că aceste modificări vor fi spre folosul întreprinzătorilor, spre folosul tuturor oamenilor care activează în domeniul comerțului. Mari așteptări au precedat prelegerea domnului *Halász János*, directorul ITDH de la București. Eminentul expert a vorbit despre posibilitățile relațiilor comerciale și economice ungaro-române după intrarea Ungariei în Uniunea Europeană, precum și despre perspectivele comune în urma aderării la UE a României. Convingerea directorului *Halász* este că în viitor relațiile ungaro-

române trebuie să devină și mai strânse, cele două țări să fie și mai unite pe tărâmul comercial. Comerțul din cele două țări va putea progresa numai cu puterile unite, întărind dezvoltarea comercială din această parte a

Europei. La sfârșitul sesiunii de conferințe, *Teodor Oros* și-a exprimat satisfacția pentru interesul de care s-a bucurat inițiativa, precum și pentru marele număr de participanți care s-au dovedit preocupați de acest domeniu.

Moderatorul sesiunii și-a mai exprimat speranța că o dată cu intrarea României în UE, comerțul nostru exterior va deveni cu mult mai puternic și multilateral. În acest sens este necesar ca relațiile pe care le avem să le păstrăm și, dacă se poate, să ne lărgim cunoștințele practice din acest domeniu.

Gheorghe Gros, președintele autogovernării din Bichișciaba a fost mândru de interesul acordat întrunirii. În calitate de președinte al Comisiei de Externe a AȚRU și-a exprimat speranța că și în viitor se vor mai organiza astfel de consfătuiri de specialitate – și nu numai pe tema comerțului. „Pentru noi, români din Ungaria, înseamnă foarte mult să avem legături multiple cu România, cu țara noastră mamă. Suntem și vom fi la dispoziția tuturor celor care ne cer ajutorul. Dar sperăm că și noi vom primi și în continuare ajutor și sprijin, care pentru noi înseamnă foarte mult” – a încheiat președintele.

L. Martin

României i s-a urat bun venit în NATO

Secretarul general al NATO, *Jaap de Hoop Scheffer*, și decanul de vârstă al șefilor de stat ai țărilor membre ale NATO, președintele Franței, *Jaques Chirac*, au urat bun venit, luni, 28 iunie, noilor membri ai Alianței – România, Bulgaria, Estonia, Lituania, Letonia, Slovacia, Slovenia.

Secretarul general al NATO a subliniat în deschiderea summitului de la Istanbul că NATO a luat naștere cu 55 de ani în urmă cu doar 12 membri, iar în prezent numără 26, dovedind astfel succesul său și durabilitatea valorilor pe care le susține. În cei 55 de ani de existență, NATO a avut un rol hotărâtor pentru securitatea trans-atlantică, pe care și-l va întări prin noi parteneriate cu state din Europa și Asia Centrală.

La rândul său, președintele francez *Jaques Chirac* le-a urat un bun venit cordial noilor membri și a subliniat

că, în ciuda unor divergențe, spiritul de prietenie și fraternitate este cel care îi unește pe toți membrii NATO. *Jaques Chirac* a ținut să sublinieze că aderarea României și Bulgariei la UE, susținută de Franța, va întări de asemenea soliditatea construcției europene, cât și pe cea a Alianței Nord-Atlantice.

Președintele român *Ion Iliescu* a mulțumit omologului său francez pentru căldura mesajului de bun venit și a declarat, în alocuțiunea rostită în plenul reuniunii, că participarea pentru prima dată a unei țări ca România ca membru cu drepturi depline al NATO constituie un moment istoric cu dublă semnificație: înlăturarea definitivă a consecințelor războiului rece și confirmarea succesului reformelor democratice în plan politic, militar, economic și social.

ROMPRES

România are un nou ministru de interne

În cursul săptămânii trecute, în România a fost ales un nou ministru al administrației și internelor, în persoana lui *Marian Săniuță*. În perioada 2000–2002, *Marian Săniuță* a fost prefectul județului Prahova iar în prezent activează ca președinte al Agenției Române pentru Investiții Străine (ARIS).

- va -

Contrabandă cu zahăr

De la 1 mai, data extinderii Uniunii Europene, la granița dintre România și Ungaria a luat amploare traficul cu zahăr, deoarece prețul acestui produs alimentar de bază a crescut foarte mult o dată cu intrarea Ungariei în UE, informează BBC, citând presa maghiară.

Pe piața ungară, de la 1 mai, prețul zahărului a crescut cu aproape 30%, astfel că, în acest moment, contrabanda cu acest produs este mult mai profitabilă decât cea cu benzină. În Ungaria, prețul zahărului este de aproape două ori mai mare decât cel înregistrat în România, fapt care a dus la apariția peste noapte, a numeroase depozite de unde zahărul cumpărat de peste graniță este vândut apoi

micilor consumatori sau firmelor de en-gros. Potrivit unui post de radio local, de la 1 mai, peste 10.000 de tone de zahăr au fost aduse din România în Ungaria. La ora actuală, magazinele românești din apropierea graniței cu Ungaria vând zilnic între 10 și 20 de tone de zahăr. Această situație stârnește nemulțumirea autorităților de la Budapesta, statul ungar pierzând milioane de forinți de pe urma acestor afaceri, din cauza că nu încasează nici taxe vamale, nici TVA pe acest zahăr de contrabandă. În ceea ce privește reglementările comerciale bilaterale, la ora actuală statul nu mai are nici un fel de competență, pentru că în Ungaria se aplică acum regulile valabile în țările UE.

I. K.

Ștefan cel Mare și Sfânt – 500 Realitate și legendă

„Fără cultul trecutului nu există iubire de țară.” (M. Eminescu)

În ce măsură acest mare OM poate fi contemporan cu noi? De ce amintirea lui emoționează? Prin ce îl simțim al nostru? Poporul și-a numit conducătorii prin adjective: Bun, Bătrân, Orb, Viteaz, Șchiop, Frumos sau simplu „Vodă”. Pe Ștefan l-au numit „Mare și Sfânt și Drept” pentru că atât omul de rând, care l-a surprins în legende, cât și scriitorii, istoricii, pictorii prin operele lor i-au trasat tușe pentru nemurire. Prin ei a rămas ancorat în realitatea noastră. „Domnitorul”, titlu de glorie și prosperitate în toate ramurile, este nemurit nu prin împlinirea unui ideal absolut, ci tocmai prin atingerea unor mici idealuri. Bun diplomat în tratativele privind coaliția internațională, apărător al creștinismului și bun justițiar, apărător al independenței și bunăstării Moldovei, al respectului tradiției și al libertății spiritului creator, au fost punctele de rezistență pentru OMUL care a știut să țină permanent cumpăna dreaptă între boieri și poporul de rând, pedepsele și onorurile fiind egale pentru toți.

Am alăturat imaginii lui Ștefan, peste timpul a 500 de ani, marile valori culturale și spirituale ale pământului pentru care și-a dăruit viața.

Mi-am pus de multe ori întrebarea ce societate ar fi fost dacă la Curtea Domnească s-ar fi întâlnit atunci cu marile spirite: Kogălniceanu, Iorga, Eminescu...? Ce rol ar fi avut la Curtea Domnească un Ștefan Luchian? „Privește în jur, spune legenda, și înfăptuiește pe pânză ceea ce crezi că-i este de folos acestei țări și mie. Dar mai puțin mie, ci mai mult decât din culoarea ta acestui pământ binecuvântat care vă primește pe tine și pe fratele tău cu brațele deschise.” („Legenda celor doi florentini”)

El aștepta de la luptătorii de rând și oșteni vrednicia brațului, de la artiști frumusețea, creația spirituală, spiritul liber, neîncătușat, atent la chemarea divină și muza

inspiratoare. Acesta era domnitorul. Și poporul a înțeles de ce le-a fost **MARE** și **SFÂNT**. „Dar Ștefan s-a întors fără mândrie în târgul Vasluiului, tot așa cum pornește, și a ingenuncheat în fața altarului, aducând lui Dumnezeu laudă pentru acea biruință. A chemat în jurul său pe toți vitejii de la Podul Înalt. Le-a dat ranguri mari în oștiri, făcând boieri pe plugarii săi. Le-a poruncit să postească toți, cum va face și el timp de patru zile, numai cu pâine și apă. A dat veste-n toată țara, ca nimeni să nu-i dea lui biruința aceea, ci numai lui Dumnezeu, că el – Ștefan – nu poate să se mândrească cu așa minune. A postit Moldova toată după porunca lui Ștefan Vodă și l-a numit poporul său dreptcredincios Sfântul Ștefan așa cum i se cuvenea.” (Legenda „Postul lui Ștefan cel Mare și Sfânt”)

La 400 de ani de la construcția mănăstirii Putna, în 1871, i-a cântat Ciprian Porumbescu și au stat de veghe în fața mormântului Eminescu, Slavici, Alecsandri... La patru sute de ani de la moartea domnitorului, N. Iorga a scris „Istoria lui Ștefan cel Mare” ca

Nicolae Iorga

Putna

(fragment)

Eu așteptam pe Ștefan să învie, să învie o clipă în inimi, cu solie de viitor, cu solie bună de dreptate pentru cei ce sufăr, cu solie bună de strămoș și părinte, încunjurat de heruvimii nădejzii cu aripile aurite. Să iasă o clipă, fără sabie, fără paloș, cu mâinile bătrâne întinse pentru binecuvântare și să curețe toate temerile, toate nesiguranțele, toate sfielile, deschizând floarea de aur a idealului. Și el nu se ridica din mormânt, unde-l apăsau acești călugări, acești oameni cu grija somnului și a mâncărilor bune, unde-l țintau cu piroane de fier rugăciunile pentru „împăratul nostru Francisc-Iosif întâielea”.

Când, însă, nu se mai văzu din toate decât întunericul, mișcarea neagră a mulțimilor, fâlfăirea prapurilor ca steagurile de umbră ale oștirii morților, când nu mai străluci nimic pe lume decât sus stelele singure, iar jos luminile fugare, fluturate de vântul înaintării, când toate glasurile, ale orbilor și ale celor ce văd, ale vrednicilor și ale nevrednicilor, ale celor credincioși și ale celor fără de credință se topiră în același cântec de biruință asupra morții, când arama clopotelor, clopotelor celor vechi de tot, prinse a vui în geamăt lung, în hohote de plâns risipite asupra munților și văilor, zguduind ziduri, morminte și suflete, atunci se săvârși minunea. Aici în noaptea care-i poate fi mantie, el era cu noi, Ștefan, Ștefan al nostru, voievodul, împăratul nostru cel drept, el, și nu „Francisc-Iosif întâielea”. Mergea cu noi în umbra nopții, între luminile cerului și luminile pământului, ducând după dânsul întreg întunerecul pe aripile sale care atingeau munții zărilor și depărtarea hotarelor noastre sângerate. Sfânt și împărat al tuturor țărilor, al tuturor oamenilor românimii, al tuturor celor ce cuminecă în această limbă! Și cântările sunau, și clopotele vuiau, și el ducea în fruntea tuturor vestea învierii lui Dumnezeu, vestea învierii dreptății. Și, prin ușa încuiată a bisericii goale, el trecu înaintea tuturor și se odihni în credința viitorului nostru.

Eram acum în pridvorul luminos ca o încăpere din rai. Un român pletos, cu fața arsă de soare, ținea în mână, răzimat de privazul ușii, un prapur roșu cu aur pe dânsul. Stătea cu ochii crunți, și părul îi încunjura sălbatec grumazii, negru ca abanosul; cojocul alb lucea ca o platoșă, opinca stătea ca înfiptă în pământ. Între Teocist mitropolitul și mitropolitul Iacov, egumenul-arhimandrit al Putnei cânta înaintea zăvoarelor trase, cerând lui Dumnezeu să se spulbere „vrăjmașii ca fumul în vânt și ca ceara înaintea focului”.

Și sufletul meu înseninat zicea în tăcerea buzelor: „Amin!” „Adevărat a înviat!”

SUNTEM CHEMAȚI SĂ MIJLOCIM

Cererile de rugăciune ale lunii iulie

„Dacă poporul Meu peste care este chemat Numele Meu se va smeri, se va ruga, și va căuta Fața Mea și se va abate de la căile lui rele – îl voi asculta din ceruri, îi voi ierta păcatul, și îi voi tămădui țara”. (2 Cronici 7:14)

Această rubrică este har de la Dumnezeu, o posibilitate, pentru oricine care crede în puterea rugăciunii, în importanța mijlocirii pentru alții și are chemare specială de la Dumnezeu să ajute și în acest fel lucrarea Lui. Mijlocirea ne face să semănăm cel mai mult cu Cristos, care mijlocește veșnic la Tatăl pentru noi, pentru întreaga omenire. Noi, copiii lui Dumnezeu, avem o responsabilitate enormă și ca mijlocitori: Dumnezeu ne va folosi pentru a-și pune în aplicare voia pe pământ. Fiecare credincios este chemat să facă parte din armata de mijlocitori.

Acest spațiu este deschis pentru orice suflet, orice cerere de mijlocire.

Vă îndemnăm deci, în Numele Domnului Isus Cristos, să ne rugăm și să mijlocim precum Isus, exemplul nostru.

Să ne rugăm...

– ... pentru starea spirituală și unitatea familiilor din Biserică, familia constituind celula de bază a Bisericii și familiile sănătoase vor forma o biserică sănătoasă.

– ... pentru lucrarea de construcție a baptistierului din Biserica noastră și pentru cei ce vor pași pentru prima dată în el.

– ... pentru copiii Bisericii, ca perioada vacanței să fie pentru ei un timp binecuvântat de Domnul și un prilej de a sluji Domnului mai intens.

Biserica Pentecostală Betel din Micherechi

Să ne rugăm...

– ... pentru ca Dumnezeu să întărească mărturia Bisericii din zilele noastre.

– ... pentru ca credincioșii să fie atinși de puterea Duhului Sfânt și să vestească Evanghelia cu îndrăzneală.

– ... pentru cei care sunt chemați de Dumnezeu în lucrarea Lui să poată să accepte cu bucurie.

– ... pentru ca numărul celor ce mijlocesc în post și rugăciune să crească.

– ... pentru sfințenia Casei Domnului. Fiecare credincios să trăiască o viață sfântă și curată pentru slava Domnului.

Biserica Baptistă din Micherechi

Să ne rugăm...

– ... pentru bolnavii Bisericii, în mod deosebit, pentru sora Maria Rotiș și fratele Gavril Hodojău. Frații sunt în spital pentru operație.

– ... să avem înțelepciune să înțelegem Scripturile în mod corect, chiar dacă ne mustră, ne judecă sau ne învață la niște lucruri neobișnuite pentru „omul cel vechi”.

– ... pentru cei tineri din Biserica noastră. S-a format Formația Mică de Fanfară. Domnul să dea acestor copii înțelepciune ca să slujească Domnului, dar totodată să cerem și credință mântuitoare în inimile lor.

– ... pentru copiii care vor merge în tabere de vară (Tahi, Tóalmás, România etc.).

– ... să îndeplinim misiunea noastră și pe linie socială.

– ... să cerem de la Dumnezeu un duh de ascultare și râvnă pentru lucrare în via și secerișul Domnului.

– ... pentru frați și surori care nu frecventează adunarea (serviciile divine).

– ... pentru frații care servesc în lucrarea Domnului, să aibă o vedere biblică, sprijinită cu fapte bune.

– ... pentru lucrările fizice începute în curtea bisericii și pentru lucrările neîncepte încă interioare.

– ... pentru pensionari și slujitori în vârstă, ca Domnul să le dea prosperitate și ca să-și păstreze doctrina sfântă după învățătura Bibliei până la capătul vieții lor. Sfaturile, povețele lor să ne fie de folos.

Biserica Baptistă din Chitighaz

Lucrarea Duhului Sfânt

Când întâlnim o persoană, de cele mai multe ori întrebăm: „Cum te numești?” sau „Cu ce te ocupi?” Respectiva persoană poate răspunde: „Mă numesc Diana Black; lucrez pentru bordul de școală duminicală” sau „Mă numesc: Leon Hall, mă ocup de vânzările unei companii aviatice.” În fiecare caz, prima parte a răspunsului conține numele, poate și locul de baștină al persoanei cu care stăm de vorbă. A doua parte se referă la meseria pe care o profesază. Putem pune aceleași întrebări atunci când studiem despre Duhul Sfânt. Știm că Duhul Sfânt este o ființă divină și personală, egală cu Dumnezeu Tatăl și cu Dumnezeu Fiul în toate privințele. În acest capitol trebuie să ne întrebăm ce face această ființă divină.

DUHUL SFÂNT ÎL GLORIFICA PE CRISTOS

Atunci când întrebăm ce face Duhul Sfânt ne dăm seama aproape instinctiv că întrebarea noastră este, în mare măsură, fără răspuns, deoarece, dacă Duhul Sfânt este Dumnezeu, așa cum este în realitate, atunci tot ce face Tatăl și Fiul, face și Duhul Sfânt. Astfel, așa cum am sugerat în cartea întâi și în cazul doctrinei despre Sfânta Treime, este corect să afirmăm că Du-

hul Sfânt a fost activ în crearea Universului (Gen. 1:2), a inspirat scrierea Sfintelor Scripturi (2Pet. 1:21), a condus lucrarea pământească a Domnului Isus Cristos (Luca 4:18), dă viață duhovnicească poporului lui Dumnezeu (Ioan 3:6), cheamă și călăuzește Biserica (Fapt. 13:2; 16:6-7; 20:28). Tot ceea ce face Tatăl și tot ceea ce face Fiul face și Duhul Sfânt. Pe de altă parte, s-ar putea să observăm că Sfintele Scripturi accentuează într-un anumit fel diferitele lucrări ale persoanelor Sfintei Treimi. De exemplu, Tatăl este activ îndeosebi în lucrarea de creație, iar Fiul este activ îndeosebi în răscumpărarea rasei umane.

Care este lucrarea principală a Duhului Sfânt? Unii ar răspunde spunând că Duhul Sfânt este activ mai mult în sfințirea creștinilor individuali, sau în inspirarea Sfintelor Scripturi, sau în oferirea darurilor specifice celor care slujesc în biserică, sau în mișcarea necreștinilor pentru a-L accepta pe Cristos. Deși fiecare din aceste răspunsuri este un exemplu a ceea ce face Duhul Sfânt, nu constituie cel mai bun răspuns la întrebarea pusă. Cel mai bun răspuns îl găsim în Ioan 16:13-14 (și în alte versete de acest fel), în care Cristos Însuși vorbește despre lucrarea Duhului Sfânt astfel: „Când va veni Mângâietorul, Duhul

adevăruului, are să vă călăuzească în tot adevărul, căci El nu va vorbi de la El, ci va vorbi tot ce va fi auzit și vă va descoperi lucrurile viitoare. El Mă va proslăvi (glorifica), pentru că va lua din ce este al Meu și vă va descoperi” În Ioan 15:26, Domnul spune: „El va mărturisi despre Mine.”

Lucrarea Duhului Sfânt constă, în primul rând, în glorificarea lui Cristos. Într-adevăr, când sunt înțelese corect, toate celelalte lucrări care pot fi atribuite Duhului Sfânt sunt incluse în cadrul acestui scop principal.

De vreme ce ni se spune că Duhul Sfânt nu va vorbi despre Sine, ci despre Isus, atunci putem concluziona că orice accent pus pe lucrarea Duhului, care ne distrage atenția de la persoana și lucrarea lui Isus Cristos, nu este lucrarea Duhului. De fapt, este lucrarea unui alt duh, duhul anticristului, a cărui lucrare constă în minimalizarea importanței acordată persoanei lui Cristos (1 Ioan 4:2-3). Oricât este de important Duhul Sfânt, El nu va încerca niciodată să ocupe locul lui Cristos în gândirea noastră. Pe de altă parte, oriunde este înălțat Domnul Isus Cristos – în orice fel – Duhul Sfânt este la lucru. Noi putem recunoaște prezența lui și trebuie să fim recunoscători pentru acest lucru.

(Va urma)

J. M. B.

Grupul CARMEL la Micherechi

Biserica Baptistă din Micherechi a fost din nou încurajată să laude pe Dumnezeu din toată inima de grupul de cântăreți Carmel, care ne-a vizitat în data de 20 iunie 2004.

Grupul este format din David Olceanu, absolvent al Universității Emanuel Oradea, secția teologie pastorală, Geta Olceanu asistentă socială, Daniel Olceanu muzică, Ionela Driha și Beni Petruș. Din cântările înregistrate în mai multe albume, cea mai cunoscută de noi este: „Eu și familia mea vom zbură...” pe care am audiat-o din nou cu mare bucurie pe lângă celelalte cântări minu-

nate. După-amiază David Olceanu a transmis un mesaj biblic Bisericii, având ca text de bază Ezechiel 8:1-19:6.

Dumnezeu îi dă lui Ezechiel ocazia să vadă ce

se întâmplă în Templul Lui cel sfânt și anunță judecata.

Dorim să-I mulțumim lui Dumnezeu pentru această ocazie deosebită pe care a îngăduit-o în viața Bisericii.

Pastor Teofil Tripo

Invitație la evanghelizare

Biserica Pentecostală nr. 1 din Micherechi invită toți dornicii după Cuvântul lui Dumnezeu la o campanie de evanghelizare între 2-4 iulie. La fel ca în anii trecuți, evanghelizarea va fi organizată în cort, în curtea școlii generale din loc.

Vineri și sâmbătă, evanghelizarea va începe de la ora 18.00, iar duminică de la ora 17.00. Frații slujitori vor fi: pastorul bisericii organizatoare Durkó Albert, pastorul Bisericii Baptiste din Micherechi Teofil Tripo, și din România fratele Daniel Crișan.

„Nouă cete îngerești” în Catedrala Sf. Nicolae

PS Sofronie a deschis festivalul coral

(Urmare din pag. a 3-a)

Cea mai mare surpriză a acestui an a fost că ne-a venit în ajutor și Departamentul pentru Românii de Pretutindeni de la București, prin bunăvoința domnului secretar de stat *Titus Corlățean* și a domnului *Andrei Oancea*. Sprijinul financiar primit de la București ne-a înlesnit să putem organiza și în acest an un festival de calitate. Mulțumim din suflet și pe această cale.

Manifestarea culturală de la Giula a fost onorată de prezența mai multor oficialități române și maghiare, printre care, noul consul general de la Seghedin, domnul *Constantin I. Aron*, domnul *Alexandru Ghișă*, consilier al Ambasadei României la Budapesta, doamna *Maria Teodora Pop* și domnul *Radu Dumitru Florea*, consuli de la Seghedin, *Adrian Șimon*, director al Direcției pentru Cultură, Culte și Patrimoniul Cultural Național a județului Arad, primărița *dr. Perjési Klára* din Giula, pri-

marul *Traian George Balint* din Covăsânt, *Ștefan Frătean*, director al Oficiului pentru Minorități Naționale și Etnice de la Budapesta.

Întâlnirea corală de la Giula s-a încheiat cu un moment festiv, la care *Ștefan Oroian*, președintele Corului „Pro Musica” a înmănat doamnei *Irina Garami* distincția „Pentru Cultura Română”, oferită de către Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria, unor personalități care au depus o activitate susținută în păstrarea valorilor culturale ale românilor din Ungaria. Doamna *Garami*, care în aceste zile și-a sărbătorit atât ziua de naștere, cât și onomastica, a preluat cu emoție distincția pe care a obținut-o și pentru că este membru fondator al corurilor românești din Bătănia și Giula, și decenii de-a rândul activează pe tărâmul culturii românești din Ungaria. Nouă coruri i-au cântat doamnei *Irina Garami* tradiționalul „La mulți ani!”, ca un final muzical demn al ocaziei.

E. Iova

Cugetări

Dumnezeu este asemenea unui cerc ale cărui margini nu sunt nicăieri, iar al cărui centru este pretutindeni. (Fericitul Augustin)

A numi pe Dumnezeu nu este nimic altceva decât a arăta prin cuvinte unele din însușirile Sale. (Origen)

Dumnezeu este al tuturor. (Sfântul Ioan Scărarul)

Dumnezeu este iubire. (Sfânta Scriptură)

Fața Mea nu vei putea să Mi-o vezi! (Sfânta Scriptură)

Eu sunt Cel Ce sunt. (Sfânta Scriptură)

Părintele Episcop Sofronie la Putna

Ștefan cel Mare a trecut la cele veșnice într-o zi de marți, la 2 iulie 1504. Sfârșitul domniei sale este prezentat de Grigore Ureche: „Iară pe Ștefan Vodă l-au îngropat țara cu multă jale și plângere în mănăstirea Putna, care este zidită de dânsul. Atâta jale era, de plângea toți ca după un părinte al său, că cunoștea toți că s-au scăpat de mult bine și de multă apărătură. Că după moartea lui, până astăzi îi zic sveti (sfântul n.n.) Ștefan Vodă, nu pentru suflet, ci ieste în mâna lui Dumnezeu, că el încă au fost om cu păcate, ci pentru lucrurile lui cele vitejești, carile nimenea din domnii nici înainte, nici după aceea l-au ajuns”.

Așa l-au socotit românii de aproape 500 de ani încoace, ca un adevărat „sfânt”, apărător de țară în fața cotropitorilor, și sprijinitor al Bisericilor Ortodoxe de pretutindeni.

Pentru Anul Omagial „Ștefan cel Mare”, Guvernul României și Biserica Ortodoxă Română au stabilit un program comemorativ foarte bogat: lansarea volumului „Moldova în epoca lui Ștefan cel Mare”, un CD Ștefan cel Mare în română, engleză și franceză, o sesiune omagială la Academia Română, numeroase expoziții, acțiuni în toate județele țării. Programul va culmina în această săptămână, vineri, 2 iulie, când la m-

năstirea Putna se va oficia o Sfântă Liturghie, oficiată de Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, Prea Fericitul Părinte *Teoctist*. La manifestările comemorative de la Putna va fi reprezentată și Biserica Ortodoxă Română din Ungaria, prin persoana ierarhului, Prea Sfințitul Episcop *Sofronie*, care va duce un omagiu din partea românilor din Ungaria celui mai mare domnitor al poporului român, Sf. Voievod Ștefan cel Mare. - va -

Botez în Catedrala Sf. Nicolae

Duminică, 27 iunie, a fost o zi de sărbătoare pentru tânăra familie Cora din Giula, fiindcă pentru prima dată și-au dus la biserică, pentru a fi botezat, copilul lor nou-născut. *David*, fiul lui *Norbert Cora* și *Beatrice Yvonne Figuli* a fost botezat de părintele *Ilie Ciocan*, preotul paroh din Bătănia. La această sfântă taină a Bisericii noastre, oficiată în Catedrala Episcopală Sf. Nicolae din Giula, micuțul *David* a fost adus în fața altarului de nașii *Tiberiu* și *Stella Netea* din Micherechi.

Preot român „Drept între Popoare”

„Cine salvează o singură viață salvează o lume întreagă”, sunt cuvintele din Talmud inscripționate pe medalia „Drept între Popoare” conferită luni, la Palatul Patriarhiei Române din București, preotului *Gheorghe I. Petre*, din Episcopia Râmnicului, primul preot ortodox român care primește acest titlu, aflăm din *România Liberă*.

În total, 19.707 bărbați și femei din întreaga lume au fost recunoscuți până astăzi „Drepti între Popoare”, titlu care consfințește și omagiază ajutorul pe care aceștia l-au dat evreilor, cu riscul libertății și al vieții, în timpul Holocaustului. În

România au primit acest titlu 49 de persoane.

Vizibil emoționat, dar deloc marcat de povara celor 94 de ani, preotul *Gheorghe Petre* a evocat „vremurile tulburi” ale celui de-al doilea război mondial și pe „numeroșii români (...) care s-au opus acestui flagel ca fiind inuman și în afara legii divine și poruncii dumnezeiești”, declarând, cu modestie, că prin ajutorul acordat evreilor din sinistrele ghetouri ale „Regatului Morții” (cum a fost denumită Transnistria) nu și-a făcut decât datoria de bun creștin și bun slujitor al Domnului.

Întâlnirea copilașilor din trei grădinițe bihorene

Săcal

Săptămâna trecută, trei grădinițe bihorene cu predare în limba română s-au întâlnit la Apatu, la noul Centru Cultural și Metodic Românesc. Tradiționala întâlnire dintre cadrele didactice și copiii din Apatu, Bedeu și Săcal are o vechime de peste un deceniu și servește o cauză comună: păstrarea tradițiilor locale românești, aprofundarea cunoștințelor de limbă, schimbul de experiență și aplicarea unor modalități comune în educarea și instruirea preșcolarilor.

Aceste întâlniri oferă un bun prilej atât pentru educatoarele, cât și pentru copiii de a-și dovedi munca depusă în timpul anului școlar, căci de fiecare dată se pregătește și un mic program cultural. Așa s-a întâmplat și recent, când copilașii din cele trei localități au evoluat pe scenă spre bucuria lor și a publicului din sală.

Ecaterina Szűcs, Apatu

Bedeu

Apatu

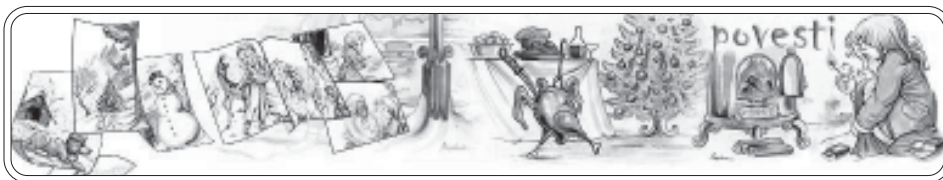
Ființe imaginare

Căutați în rândurile orizontale numele a patru ființe imaginare foarte des întâlnite în poveștile populare românești: *spân, zmeu, iele, zână*. Încercuiți aceste litere. Din cele rămase puteți afla încă o ființă imaginară, personaj caracteristic al multor povești.

I	S	E	F	L	A	E
R	S	M	P	Â	Â	N
Z	P	Â	N	I	A	Â
T	Z	R	M	E	Â	U

L. B.

Dezlegare: *spân, zmeu, iele, zână* – Sfârșit-piatră

Cocoșatul de la Notre-Dame

Capitolul 1

REGELE NEBUNILOR

Paris, 6 ianuarie 1482. O mulțime de oameni se strânsese înăuntrul Palatului de Justiție. Era ziua pe care lumea o știa drept Sărbătoarea Nebunilor, iar cei de acolo veniseră să-și aleagă regele. Un grup de actori se străduia să joace o piesă, dar nu-i băga nimeni în seamă. Autorul, un tânăr pe nume Pierre Gringoire, începuse să se necăjească.

Câțiva oameni care tocmai treceau pe-acolo se opriseră în loc câteva clipe ca să se uite, după care pufniră în râs.

– Aoleu, mare plictiseală și cu piesa asta! strigară ei. Hai fuga să-l alegem pe Regele Nebunilor! Ce-ar fi să facem o întrecere de strâmbături? Cine se strâmbă cel mai urât, acela să fie rege!

Toată lumea izbucni în urale.

– Dați-i bătaie cu piesa! strigă Pierre Gringoire pradă furiei. Dați-i bătaie!

Însă nimeni nu-l auzi.

După câteva minute întrecerea era gata să înceapă. Cei ce aveau să se pocească așteptau într-o capelă mică de lângă sala principală. Deasupra ușii se găsea o ferestruică spartă și se hotărî ca fiecare, când îi venea rândul, să-și vâre capul prin spărtură și să se strâmbă cât mai urât cu putință. Deodată se ivi un chip atât de pocit, încât gloata strigă dintr-o dată:

– El a câștigat! El să ne fie rege!

Bărbatul ieși din capelă și fu recunoscut de toată lumea. Era Quasimodo, clopotarul din catedrala Notre-Dame. Numai că el nu se strâmbase deloc! Din naștere era la fel de slut și strâmb cum numai trupul lui se mai lăuda a fi. Mulțimea se strânse în jurul său, îi așeză o tichie de bufon pe căpătâna și îl scoase pe stradă în chiote și urale.

Pierre Gringoire se uită neputincios la marea sală care se golise, iar apoi la biștii lui actori lăsați să joace în fața nimănui. Pe urmă cineva fu auzit strigând:

– Haideți să ne uităm la Esmeralda cum dăntuiește! Auzind asta, actorii se

făcură și ei nevăzuți. Scoțând un oftat de năduf, Pierre se luă după ei. În Place de Grève, Esmeralda dăntuia luminată doar de pâlpăirea unui foc. Avea pilele aurie și părul negru ca tăciunele, era tânără și frumoasă. Uitând de toată suferința de până atunci, Gringoire nu-și mai putu dezlipi ochii de la ea.

Dintr-un ungher, un bărbat înveșmântat tot în negru și cu o căutătură fioroasă o privea la rându-i pe Esmeralda. După ce încheie dansul, fata o dădu la iveală pe Djali, căprița albă cu coarnele aurite. Când animalul strunit de tânără începu și el să dăntuiească, cei de față izbucniră în râsete. Deodată, bărbatul în negru strigă:

– Asta-i vrăjitorie!

Tânără țigancă se înfioră și prinse să tremure.

Dintr-un alt colț al pieței se auzi o voce de femeie:

– Țigancă rea ce ești! Du-te înapoi unde ți-e locul!

Copiii începură să se hlizească.

– E pustnica aia bătrână și scofălcită! Chicotiră ei.

N-are ochi să-i vadă pe țigani. Ia auziți-o cum bolborosește!

Pe urmă dădură cu ochii de alaiul care-l ducea pe Regele Nebunilor și plecară în fugă să-l întâmpine. Pe dată, silueta întunecată ieși din colțul umbros unde stătuse ascunsă și se duse glont spre primul rând al alaiului. Gringoire își recunoscu în cli-

preot. În loc de asta, el în-genunche supus în fața lui Frollo. Preotul îi făcu un semn numai de ei știut, iar pe urmă plecă din piață. Lumea încercă să-l facă pe clopotar să se întoarcă în mijlocul ei, ca să serbeze mai departe. Însă Quasimodo îi înfruntă cu o căutătură furioasă. Se dădură cu toții înapoi înfricoșați și-l lăsară să plece.

Se înapoiară la catedrală fără un cuvânt. Cu douăzeci de ani în urmă, Frollo îl găsisse pe Quasimodo în cripta unde erau lăsați copiii părăsiți și-l adoptase pe micuțul care era atât de slut, încât nu se îndurase nimeni să-l ia de acolo. Quasimodo crescuse între zidurile catedralei. Îi știa fiecare cotlon și mai știa că era singurul cămin de care avea să-și aducă aminte vreodată.

Dangătul puternic al clopotelor îl asurzise cu timpul și, chiar dacă putea să vorbească, foarte rar se întâmpla să deschidă gura, stând mai toată vremea cu pasărilor și celelalte vietăți ce-și găsiseră culcuș în turnul clădirii.

Îi era devotat lui Frollo, care avea un renume ciudat în târg. Unii șopteau că se indeletnicea cu vrăjitoriile – ceva căruia îi spunea magie neagră – și toată lumea se temea de el. Unde mai pui că alți oameni scorniseră că însuși Quasimodo era un demon!

(Prelucrare după V. Hugo)

Copiii din Chitighaz visează un teren de joacă

Tineretul școlar din comuna Chitighaz a avut posibilitatea între 21–27 iunie de a participa la o tabără variată, bogată, încărcată de programe. Programele taberei s-au desfășurat în organizarea Autogovernării Românești din Chitighaz și a Căminului Cultural. Inițiativele taberei menite să evoce modul de trai tradițional, de odinioară au cuprins, printre altele, ocupații de desen, instructaj de dansuri populare și excursii. Copiii însoțiți de *Petru Selejan*, directorul Căminului Cultural, au făcut, printre altele, o călătorie la Kecskemét, unde au vizitat muzeul și casa de jocuri numită Szórákaténusz. În ziua de vineri au făcut o excursie cu bicicletele până la Aletea. Acolo au vizitat biserica romano-catolică și au avut posibilitatea de a se juca pe terenul de joacă bine amenajat, cum la Chitighaz nu există. (Unii copii, la încheierea taberei, și-au și manifestat această dorință prin desene frumoase, cum se vede și din lucrarea elevului Matei Málík, publicată pe coperta revistei noastre).

Intrând în biserica din Aletea, copiii s-au așezat în băncile din față, iar *Petru Selejan* le-a vorbit în câteva

cuvinte despre acest sfânt locaș. Împreună au făcut o comparație între biserica ortodoxă și cea romano-catolică. Copiii se minunau de frumusețea bisericii. Spre bucuria lor, au primit aprobare să urce și în turnul bisericii, de unde s-a deschis o perspectivă uimitoare a orașului.

Domnul *Selejan* ne-a asigurat că pentru mulți dintre acești copilași însuși faptul că au călătorit cu autobuzul până în orașul Giula a fost un mare eveniment, o adevărată aventură. Am mai aflat că organizatorii s-au străduit să organizeze ocupații cât mai variate și să facă totul spre placul copiilor, pentru că această tabără a fost pregătită tocmai și numai pentru ei. Fiecare zi a taberei a fost plină de programe variate, după care aproape toți erau obosiți și aveau nevoie de puțină odihnă. Am aflat că în această vară la Chitighaz se vor mai organiza două tabere: prima se va ține în săptămâna ce urmează și va avea un caracter folcloric, iar următoarea va fi o tabără de religie care va începe în data de 26 iulie și care va fi condusă de preotul ortodox *Florin Olteanu*.

-m-

Două tabere pentru elevi români de școală generală, la Giula

Centrul Cultural Român din Giula a găzduit în cursul săptămânii trecute, între 20–26 iunie, două tabere, organizate pentru elevii de la școlile generale românești din Ungaria. Prima tabără, cea de autocunoaștere, a întrunit cei mai buni elevi la română din toate școlile generale unde se predă limba română, iar a doua, cea religioasă, a fost dedicată celor mai activi copii de la parohiile ortodoxe din localitățile noastre. Organizatorii manifestării au fost Autogovernarea pe Țară a Românilor din Ungaria și Episcopia Ortodoxă Română din Ungaria.

Tabăra de autocunoaștere s-a organizat în acest an pentru a șasea oară consecutiv și în cadrul ei, tinerii participanți au avut posibilitatea să-și dezvolte cunoștințele în legătură cu trecutul, cultura și valorile poporului român. La fel ca în anii trecuți, elevii au luat parte la cursuri și excursii, au vizitat puncte de interes turistic și băile Giulei, au vizionat filme românești și s-au întrecut în cadrul unor competiții distractive.

– Ne-am propus ca și în acest an, la fel ca în 2003, să organizăm tabăra de autocunoaștere împreună cu tabăra de religie, care este susținută de Episcopia noastră de la Giula; astfel se adună la un loc mai mulți copii, având atât programe separate, cât și comune, ne-a informat *Tiberiu Iuhás*, șeful Oficiului AȚRU. Aceste programe le-am putut realiza datorită participării noastre cu succes la concursuri publicate de Ministerul Învățământului și Fundația Publică pentru Minorități.

Datorită succesului ex-

cursiei de la Timișoara din anul trecut, organizatorii taberei de la Giula au inclus în program și de această dată o ieșire, și anume în România, la mănăstirea Tismana și zona Orșovei. La această excursie au luat parte toți cei 61 de copii din cele două tabere.

– Cred că Episcopia noastră, cu binecuvântarea și sub îndrumarea Ierarhului său, Prea Sfințitul Părinte Episcop *Sofronie*, a reușit să organizeze și în acest an pentru copiii de la cele două tabere din Giula un program bogat și variat, ne-a declarat părintele arhimandrit *Siluan*, consilier cultural al Episcopiei. Tabăra de religie s-a centrat în principal pe partea spirituală, și anume pe vizite la mănăstiri și biserici din România, rugăciuni de dimineață și de seară, participarea la Sfânta Liturghie și ore de religie. În România copiii au vizitat două mănăstiri: mănăstirea Tismana, foarte veche și importantă, întemeiată de Sf. Nicodim cel Sfințit, cel care a reorganizat monahis-

mul ortodox românesc din nordul Dunării în secolul al XIV-lea și ale cărui moaște se găsesc în biserica mănăstirii și mănăstirea Sf. Ana de la Orșova, de unde au venit și cele două maici care viețuiesc acum la Episcopie. La mănăstirea Tismana, Maica Magdalena Ivan, care are peste 60 de ani petrecuți în monahism, i-a introdus pe copii în lumea credinței, a minunilor și a vieților de sfinți.

În programul copiilor a fost inclusă și o minunată călătorie cu vaporul pe Dunăre, despre care participanții au mărturisit că va fi o amintire de neuitat. La orele de religie s-a pus accentul pe importanța Bisericii, a Sfintei Liturghii, a icoanei și, în general, a credinței în viața fiecărui creștin ortodox, ne-a mai spus părintele *Siluan*. Copiii au făcut cunoștință și cu alte mănăstiri, prin intermediul filmelor despre mănăstirile din Moldova, iar doamna director *Maria Gurzău Czeglédi* le-a vorbit despre Dumnezeu și credința ortodoxă.

Tocmai în perioada taberei a avut loc și o importantă sărbătoare, ziua Nașterii Sfântului Prooroc Ioan Botezătorul, când copiii au participat dimineața la Sfânta Liturghie de la Catedrală, iar după aceea, la școală, au ascultat o prelegere a profesoarei *Stella Nicula*, care le-a vorbit despre tradițiile populare legate de Sânziene.

(Continuare în pag. a 11-a)

Dacia Logan, o mașină pentru familiile românești

Istoric

Dacia – „bătrâna doamnă a șoselelor române” – s-a născut în 1968 cu intenția de a reduce efortul valutar făcut cu importul de autoturisme. Așa a apărut necesitatea fabricării unui autoturism românesc sub licența străină – unul de clasa medie, cu o capacitate de 1.000–1.300 cmc. Nume cu rezonanță ca Renault, Peugeot, Fiat, Alfa Romeo sau Austin s-au arătat dispuse să ne „licențieze” în modelele lor. Câștig de cauză a avut Renault. Astfel s-a născut varianta autohtonă a lui Renault 8, care s-a produs în aproape 38.000 de exemplare până în 1972.

În 1969 intră în fabricație DACIA, sub licența modelului Renault R12. Dar până la varianta de 5.000 de euro, în „istoria DACIA” au intrat, pe rând, modelul NOVA (primul 100% românesc), SuperNOVA (2000) și Solenza (2003).

De la proiectul Dacia X9 la noul automobil Dacia Logan

„Dacia de 5.000 de euro”, cunoscut până acum sub numele de proiect Dacia X90, respectiv Dacia L90, a devenit: **DACIA LOGAN**.

Dacia Logan este diferit de toate modelele ieșite până acum. Românii au primit o *mașină simplă, ieftină, dar bine echipată*, cu aer condiționat, închidere centralizată, radiocasetofon sau CD-player și ferestre cu acționare electrică.

Dacia colaborează cu opt grupuri de furnizori români sau companii străine cu filiale în România, care asigură, ca valoare, mai mult de jumătate din subansamble.

Designul mașinii

La Dacia Logan se remarcă imediat noua grilă a radiatorului, asemănătoare celei de la Solenza, și noua emblema a mărcii, care este prezentă și pe capacul port-

bagajului. În plus, față de Solenza, deasupra grilei apare un element cromat.

În spate, stopurile au designul de la Solenza.

Linia laterală a caroseriei Dacia Logan este mai dreaptă, pentru a asigura un acces mai bun în interior. Linia portbagajului este foarte înaltă, pentru a putea oferi un volum interior suficient, iar silueta în trei volume este evidentă. Planșa de bord este o mixtură interesantă Dacia-Renault. Gurile de ventilație sunt rotunde, ca la Solenza.

temperatura lichidului de răcire. Volanul este aproape identic cu al modelului Solenza.

Ca măsuri de siguranță, Dacia Logan cuprinde airbag-ul șoferului și un airbag pentru pasager. Schema treptelor de viteză inscripționată pe levierul schimbătorului arată ca marche arrière-ul care este în stânga-sus, în loc de dreapta-spate, așa cum este la Solenza. Acest element este preluat de la Megane.

Versiunea Dacia Logan de top oferă și reglaj lom-

Prețuri și versiuni

Sunt disponibile trei niveluri de echipare:

Dacia Logan are prețul de 5.700 Euro și este echipată cu un motor de 1,4 litri și 75 CP, airbag pentru șofer, sistem de antidemaraj electronic și geamuri colorate. Sistemul de direcție asistată și radiocasetofonul codat sunt opționale.

Dacia Logan Preference are ca dotări de serie servodirecție, airbag pentru pasagerul din față, geamuri din față electrice, radiocasetofon și sistem de închidere centralizată a portierelor cu telecomandă. Dacia Logan Preference este disponibilă în două variante de motorizare – 1,4 litri și 75 CP, la prețul de 6.300 Euro și respectiv 1,6 litri și 90 CP, la prețul de 6.700 Euro.

Dacia Logan Laureate are ca dotări standard aerul condiționat, proiectoarele de ceață, retrovizoarele exterioare cu comandă electrică și degrivante și computerul de bord. La aceste echipamente se adaugă radiocasetofonul codat cu patru boxe de 15W și un sistem de reglare a scaunului șoferului pe înălțime și lombar. În funcție de varianta de motorizare, Dacia Logan Laureate poate fi achiziționat la prețul de 7.100 Euro cu motorizarea de 1,4 litri și 75 CP, sau 7.500 de euro cu motorul de 1,6 litri și 90 CP.

Cei care doresc să cumpere versiunea de bază, datorită căreia Dacia Logan a căpătat supranumele de „mașina de 5.000 Euro”, mai au de așteptat până la anul viitor.

Lansarea oficială în România va avea loc în luna septembrie

Dacia Logan se fabrică în anul 2004 numai la Pitești, urmând ca în 2005 să se fabrice în Rusia, Maroc și Columbia, iar din 2006 în Iran.

Cristian Martin

Dimensiuni

Dacia este o adevărată *mașină de familie*, măsurând 4,25 metri lungime, 1,70 lățime, 1,525 metri înălțime, și având un ampatament de 2,63 metri. Are un interior foarte generos, iar pasagerii din spate au loc suficient pentru genunchi. Fiind o mașină de familie are un volum apreciabil, de 510 litri.

Interior

În ceea ce privește tabloul de bord de la Dacia Logan este împrumutat de la Renault Clio 2004, cu iluminare pe fond portocaliu. Cuprinde două indicatoare analogice rotunde, între care sunt plasate două mici afișaje, unul pentru indicatori optici și celălalt pentru nivelul de combustibil și

bar pentru scaunul șoferului.

Transmisia: Ambele motoare utilizează cutia de viteze cu cinci trepte utilizată și la Renault Laguna II și Megane II. Aceste motoare respectă normele Euro4. În 2005 vor mai fi disponibile un turbodiesel dCi de 1,5 litri/65CP și un motor pe benzină de 1,6 litri 16 supape /107CP.

Pentru început există două motoare pe benzină

Dacia Logan	Motor 1390 cc/75CP	Motor 1598 cc/90CP
Viteza max. (km/h)	162	175
Demaraj 0-100 km/s (s)	13	11,50
Timp 1000 m d.a. (s)	34,90	33,50

Consum Dacia Logan (litri/100 km)

Urban	9,2	10,0
Extra-urban	5,5	5,8
Mixt	6,8	7,3
Capacitatea rezervor(l)	50	50

Două tabere pentru elevi români

(Urmare din pag. a 9-a)

Majoritatea copiilor au auzit acum pentru prima dată despre aceste tradiții. Profesoara de română a liceului le-a explicat elevilor care sunt semnificațiile acestei sărbători. Ei au aflat, printre altele, despre credințele legate de lumea noastră și „lumea cealaltă”, despre împletirea coronițelor din flori galbene de sânziene, etc. În încheierea „orei”, doamna profesoară le-a propus elevilor să facă și ei un mic foc, așa cum se făcea pe vremuri în ziua de Sânziene.

Înainte de încheierea taberelor, câțiva dintre participanți ne-au destăinuit părerile lor despre zilele petrecute la Giula:

„Ne pare bine că am venit la această tabără. În fiecare zi am participat la programe noi și interesante. Fiindcă și timpul a fost frumos, după masa de prânz puteam să ne ducem la strand, unde ne-am distrat de minune. Seara, aproape cu toții am stat împreună și am discutat despre întâmplările zilei.” (un grup de fete din Micherechi)

„A fost foarte faină tabăra. M-am întâlnit cu multe fete și băieți pe care până acum nu prea i-am cunoscut. În aceste zile am avut posibilitatea de a ne împrieteni. Iar dacă în anul viitor ne vom întâlni din nou, n-o să mai avem emoții că nu

ne cunoaștem unul pe altul. Mi-a plăcut și cu profesorii care au ținut seama de preferințele noastre și care au fost foarte dinamici. Cred că cel mai mult ne-a plăcut la strand, unde ne-am distrat nespuse de bine. După o zi încărcată de programe am fost într-adevăr obosiți și chiar ne-a prins bine odihna după cină.” (un băiat din Giula)

– Scopul nostru principal a fost să organizăm pentru copii, acum, la încheierea anului școlar, o tabără cât mai plăcută și totodată utilă, în care să-și perfecționeze cunoștințele de limbă română și să-și îmbogățească informațiile legate de cultura și tradițiile poporului român, a concluzionat Tiberiu Iuhas.

– Din partea noastră, cred că s-a realizat tot ce ne-am propus pentru tabăra din acest an. Bineînțeles, ne-am bucura dacă interesul copiilor pentru programele prezentate ar fi tot mai mare. Cu siguranță, copiii care au participat deja la aceste tabere au trăit multe momente de neuit de care se vor bucura și își vor aminti mult mai târziu. Și au adunat multe cunoștințe importante în zidirea lor sufletească, în ceea ce înseamnă credința lor ortodoxă. Aș mai menționa totuși un lucru îmbucurător: imediat după terminarea acestei tabere de religie de la Giula, la inițiativa Prea Sfințitului Părinte Episcop Sofronie și cu sprijinul Centrului Cultural din Făget, s-a organizat o altă tabără, de această dată în România, la Făget, unde în aceste zile participă, împreună cu părintele secretar Paisie Ion și cu părintele Cosmin Pop, un alt grup de tineri din parohiile noastre ortodoxe.

E. Iova – L. Martin

Cicliști

transfrontalieri

În perioada 21–27 iunie, în județul Timiș s-a derulat o caravană ciclistă formată din 50 de tineri români și maghiari. Acțiunea a făcut parte din proiectul „Trasee ale comunicării între microregiuni transfrontaliere” și a fost finanțat de Uniunea Europeană printr-un program PHARE de colaborare transfrontalieră. Cei 25 de tineri din Microregiunea de dezvoltare Banat-Ripensis (România) și 25 din Microregiunea de dezvoltare Csanád (Ungaria) au parcurs aproximativ 204 km, în șapte etape, cu escală în toate localitățile implicate în acest program. Traseul caravanei tinerilor a început la Cenad și a cuprins localitățile Lenauheim, Cărpiniș, Săcălaz, Cenei, Uivar și Jimbolia.

-kaupert-

Bucătărie românească, la Ziua Internațională „Dunărea”

Duminica trecută, la 27 iunie, Muzeul Duna din Esztergom a organizat prima ediție a Zilei Internaționale „Dunărea”, pe insula Primás de la poalele podului Maria-Valeria dintre Esztergom Ungaria și Surovo (Párkány) din Slovacia. În cadrul acestei zile s-a organizat și festivalul de gătit al naționalităților dunărene din Ungaria, la care au participat nemți, slovaci, croați, sârbi, români și bulgari. Maghiarii au fost reprezentați de către o echipă însuflețită din orașul de pe malul celălalt al Dunării, vizavi de Esztergom. Români din Ungaria au fost prezenți printr-o echipă nu mai puțin însuflețită din Micherechi, în frunte cu primarul comunei Teodor Martin.

La festivalul de gătit din

această zi, echipele s-au pregătit cu două feluri de mâncare, una din pește, mâncare specific dunăreană, iar cealaltă o specialitate preferată de naționalitatea reprezentată. Ciorba de pește a

echipei din Micherechi a fost una dintre cele mai reușite mâncăruri. Dar miștele pregătite de reprezentanții românilor din Ungaria i-au captivat de tot pe cei trei membri ai juriului alcătuit din doi bucătari din Budapesta și viceprimarul orașului gazdă. Prin urmare, echipa noastră românească a fost pe merit distinsă. Dar dincolo de succesul bucătarilor amatori, delegația din Micherechi a avut grijă și de tinerii dansatori din comună, care înainte de a lua masa, au uluit publicul cu dansurile românești locale. În rândurile publicului s-au aflat mai multe personalități din viața culturală și politică, printre care și ministrul mediului *Persányi Miklós*, oaspetele onorific al manifestării.

De pe malul Dunării, dansatorii Echipei de Păstrare a Tradițiilor „Gheorghe Nistor” din Micherechi au plecat mai departe, pe malul lacului Balaton, la Csopak, unde în zilele de 28-29 iunie au participat la un festival folcloric.

În cursul zilei, mulțumită organizatorilor, oaspeții și locuitorii orașului au avut posibilitatea de a participa la un program foarte variat și bogat (diferite competiții: desene pe asfalt, construirea unei plute, expoziții de unelte legate de viața dunăreană, cele mai frumoase machete ale Muzeului Duna, aclimatizarea cegăi în Dunăre), la care au contribuit și românii din Ungaria. Micherechenii s-au despărțit de organizatori cu promisiunea că vor fi invitați și peste un an la Ziua Internațională „Dunărea” de la Esztergom.

Gheorghe Netea,
viceprimar,
membru al echipei de gătit

Noi și Uniunea Europeană...

...adică minoritățile naționale și etnice din Ungaria, în spectrul națiunilor europene unite stau în focarul celui mai nou număr al revistei Barátság, fondată cu peste un deceniu în urmă pentru naționalitățile conlocuitoare. De astă dată, *Eva Mayer*, redactor responsabil, a axat tematica numărului pe actualitatea istorică a

aderării Ungariei la UE. Ca atare, o seamă de scrieri se ocupă de statutul juridic, național și funcțional al urașului mecanism european, prin prisma unor tineri funcționari acreditați la Bruxelles, prin filiera unor personalități politice ale naționalităților, din perspectiva unor elevi și studenți de naționalitate. Un alt mare capitol se

ocupă de teatrul naționalităților din Ungaria. Dincolo de o scrisoare deschisă de mulțumire, adresată de echipele participante Oficiului pentru Minorități Naționale și Etnice și Ministerului Patrimoniului Cultural Național, un amplu montaj ilustrat oferă imagini și impresii de la cel de-al doilea Festival teatral al naționalităților.

Printre aceste materiale se află și o scriere menită să aprecieze activitatea de succes a Echipei de teatru a Liceului românesc „N. Bălcescu” din Giula.

În afară de cele amintite, o seamă de interviuri, recenzii, reportaje îmbogățesc cuprinsul celui mai nou număr al revistei.

E. I.

(Urmare din pag. a 5-a)

Istoric:

State, puteri vecine statului Moldova în timpul domniei lui Ștefan cel Mare:

Ungaria, Polonia, Imperiul Otoman, Rusia, Țara Românească.

Principii țărilor vecine:

Matei Corvin (Ungaria), Cazimir al IV-lea, Jagello (Polonia), Mehmed al II-lea și favoritul sultanului, Soliman – pașa (Imperiul Otoman), Simion Olelcovici (cneazul Kievului), Radu cel Frumos, Laiotă Basarab (Țara Românească).

Descendența:

– nepot al lui Alexandru cel Bun;

– fiu al lui Bogdan-Vodă (fiul natural al lui Alexandru cel Bun) și al Doamnei Oltea, descendentă din neamul basarabenilor;

– a fost crescut la Castelul Huniazilor de Iancu de Hunedoara (după moartea tatălui său – Bogdan-Vodă – al cărui protector a fost Iancu de Hunedoara), alături de Vlad – munteanul, supranumit mai târziu Țepeș, Ladislau și Matei Corvin, fiii lui Iancu de Hunedoara.

Voievod și domn:

Voievod – lat. „dux”, conducător suprem al țării, conducător de oști;

Mormântul în care odihnește marele domnitor

Ștefan cel Mare și Sfânt – 500 Realitate și legendă

„Fără cultul trecutului nu există iubire de țară.” (M. Eminescu)

Domn – lat. „dominus” – stăpânul țării și al supușilor;

Conform ideologiei medievale, el obținea aceste titluri din voința divină, prin ungere. Nu avea dreptul nici un om să i le ia, ci numai Dumnezeu. Toate acestea însemnau: independența țării, originea divină a puterii domnești, puterea nelimitată a șefului statului. Succesiunea la tron era ereditară.

Consiliul domnesc:

Domnul avea în jurul lui marii feudali care aveau atribuții numite dregătorii în conducerea statului. Cei mai importanți dregători au fost:

Vornicul – conducătorul curții domnești;

Logofătul – șeful cancelariei domnești și răspundea de relațiile externe;

Vistierul – se ocupa de veniturile domniei,

Spătarul – conducător militar, de obicei al cavaleriei;

Paharnic – se îngrijea de băuturile domnului;

Stolnicul – se ocupa de masa domnului;

Comisul – se ocupa de hergheliile domnului;

Postelnicul – sfătuitorul de taină al domnului;

Domnia:

1457–1473, perioada consolidării domniei în politica internă și externă, privind independența țării în relațiile cu Ungaria și Polonia;

1473–1486, perioada marilor confruntări cu Imperiul Otoman;

1486–1504, perioada orientării Moldovei spre un sistem de alianțe;

Adversarii:

a) interni: boierii moldoveni trădători;

b) externi: muntenii, ungurii, turcii, tătarii, polonezii;

Războaiele de apărare:

Baia, Lipnic, Soci, Izvorul Apei, Podu Înalt, Valea Albă, Codrii Cosminului, Chilia;

Ctitorii voievodale:

a) mănăstiri: Putna, Proboata, Neamț, Voroneț, Tazlău, Dobrovăț;

b) biserici: Milișăuți, Pătrăuți, Sf. Ilie (Suceava), Borzești, Războieni, Volovăț, Reușeni, Vaslui, Bacău, Iași, Hârlău, Dorohoi, Huși, Botoșani, Piatra Neamț.

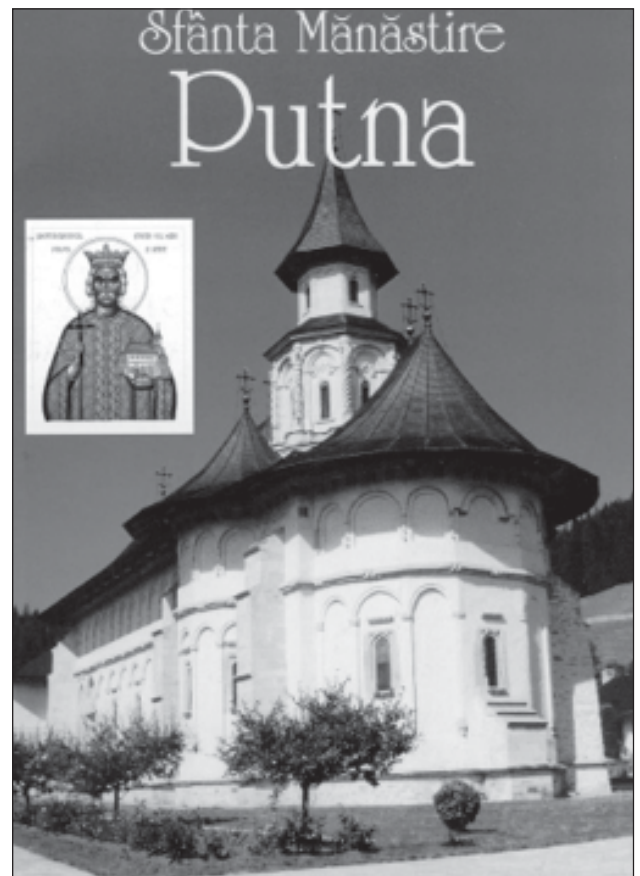
c) Alte ctitorii în: Țara Românească, Transilvania și Muntele Athos;

d) Biserici zidite în timpul domniei sale de membrii familiei sau de colaboratorii apropiați:

Biserica „Precista” – Bacău, ctitor: Alexandrel-Vodă, fiul natural al lui Ștefan cel Mare; biserica din Dolheștii Mari – Suceava, ctitor: boierul Șendrea; biserica din Bălinești – Suceava, ctitor: logofătul Ion Tăutul; biserica din Arbore, ctitor: Luca Arbore.

e) Cetăți – pe care le-a

reconstruit (Macarie, Eftimie, Azarie, Gr. Ureche, M. Costin, I. Neculce), poeți (D. Bolintineanu, V. Alecsandri, P. Cerna, M. Eminescu, Șt. O. Goga, O. Goga, ...) scriitori (N. Iorga, M. Sadoveanu, ...), povestitori (D. Almaș, E. Camilar,

refăcut și amplificat în timpul domniei sale: Cetatea Albă, Chilia, Hotin, Soroca, Tighina, Orhei, Crăciuna, Suceava, Neamț.

Ocupații:

Negoțul era bazat pe lemnul de stejar și brad, căutat de corăbieri și transportat cu plutele pe apele Siretului, Prutului și Nistrului, pe miere de albine și ceară, pe cai, oi.

Adunarea gospodarilor se făcea în iarmaroace, hanuri, mori, podgorii.

Canonizarea:

A fost canonizat în 1992, pecetluindu-se cultul pe care poporul român îl aduce slăvitului domnitor. Protectorii săi în lupte erau: Sf. Gheorghe și Sf. Mare Mucenic Dimitrie.

Portretul omului și domnitorului a fost prins de-a lungul timpului în heraldică, numismatică, filatelie, fiecare domeniu acordându-i atenția cuvenită.

Omul de rând i-a prins chipul în legende care pe parcurs au devenit ele însele izvor de inspirație pentru

P. Ispirescu), dramaturgi (M. Eminescu, B. Șt. Delavrancea), pictori (Muler Johann, A. Baer, Alexandru Asachi, Dimitrie Pappasoglu, Costin Petrescu, ...), compozitori. Să amintim aici și filmele: *Frații Jderi* din 1974 și *Ștefan cel Mare – Vaslui 1475*, din 1975, în regia lui Mircea Drăgan.

Eroul a trecut, semnele au rămas deschizând ferestre spre eternitate.

„Dumnezeu ne trimite pe păgân nu ca să ne cerce vitejia, ci ca să ne cunoască credința.” Acesta era modul lui Ștefan cel Mare și Sfânt de a înțelege rostul de voievod și domnitor, un îndemn care poate fi aplicat și de noi, în fiecare moment de cumpănă pe care ni-l trimite destinul.

Marile personalități istorice s-au petrecut ca florile anotimpurilor, dar poporul nu a permis să fie retrase în mit și legendă, ci legenda le-a adus mereu în preajmă pentru a înțelege parcă mai bine rostul trecerii lor prin lume.

Prof. Elena Munteanu
Baia Mare

Femei celebre

Chiajna, nepoata lui Ștefan cel Mare

Această femeie puternică, timp de câteva decenii, a fost numită „Doamna de Fier” a Balcanilor. Avea tenacitatea Caterinei de Medici și cruzimea Lucreției Borgia, cu care a fost adeseori comparată. Cărțile de istorie o numesc „Doamna Chiajna”.

Cronicarii Stoica Ludescu și Radu Popescu au descris-o pe Chiajna ca fiind o întrupare a răutății și cruzimii. Adevărul este că Doamna Chiajna nu a fost cu nimic mai rea decât secolul în care a trăit, epocă dură în toată Europa. Este perioada în care moartea câtorva mii de oameni, în „Noaptea Sfântului Bartolomeu”, nu a impresionat pe nimeni. Chiajna a fost fiica lui Petru Rareș și nepoata lui Ștefan cel Mare. La urcarea pe tron a lui Petru Rareș, Chiajna avea doi ani. La scurt timp, i-a murit mama, Maria-Doamna. Cea de-a doua soție a lui Petru Rareș, Elena, din neamul regilor Serbiei, a încercat să-i dea o educație religioasă. Nu a reușit pentru că în copilă clo-cotea sângele de luptător moștenit de la bunicul și tatăl său. În 1546, cu puțin înainte de moartea lui Rareș, Chiajna s-a măritat cu Mircea, fiul lui Radu Vodă cel Mare.

Deși „os domnesc”, lui Mircea i se spunea în popor „Ciobanul”, nume pe care i l-au păstrat și istoricii. Domnia lui a fost un lung șir de crime, victime fiind mai ales marii boieri, care au încercat de două ori să-l detroneze, tentative eșuate, pentru care au plătit greu tribut de sânge. „Ciobanul” a fost „debarcat” de la domnie abia în 1554, când turcii l-au bânuit de trădare. În locul său a fost numit Pătrașcu, zis „Cel Bun”, tatăl lui Mihai Viteazul. Chiajna și-a început rolul de abil diplomat la Stambul, unde plecase în exil cu soțul ei. În scurt timp, cei doi au început „procedurile” uzuale de dezvinovățire în fața sultanului, precum și uneltirile pentru recăpătarea domniei. În afara „ploii de galbeni” revărsate la Înalta Poartă, Chiajna a avut și marea inspirație de a se apropia de „cadănele” favorite ale sultanului. „Manevrele” au avut succes și, în 1557, Mircea Ciobanul a fost repus pe tron. Speriați, boierii care-l trădaseră au fugit în Ardeal, însă Mircea le-a promis mii că dacă vor reveni în țară, nu li se va

clinti nici măcar un fir de păr. Păcăliți de promisiune, o parte dintre fugari s-au întors acasă, unde într-adevăr nu li s-a clintit nici un fir de păr. Doar capetele le-au căzut în țărână. Aceasta a fost ultima crimă a „Ciobanului”, care a murit la începutul lui 1559. După moartea soțului, Chiajna l-a pus în tron pe fiul său, un copil rămas în istorie sub numele de „Petru cel Tânăr”. Chiajna a creat o mică oștire compusă din puținii viteji fideli rămași lângă ea și, lucru nemaiauzit în toată istoria Munteniei, a preluat comanda militară, cu arma în mână. A fost însă biruită și nevoită să plece în exil, tot la Stambul.

Revenită în capitala sultanilor, Chiajna și-a reluat „urzelile diplomaticești”, de astă dată pentru fiul său. Primul pas a fost să recâștige prietenia „cadănelor”. Dintre acestea, cele mai influente s-au dovedit evreica Nurbani și venețianca Safigi, favoritele sultanului Soliman. Prin vorbe meșteșugite, susurate la urechea ilustrului stăpân, ele l-au convins până la urmă că fiul Chiajnei este un copil deștept, iar mama lui, o femeie foarte destoinică. Într-un Stambul în care nici măcar „Bună ziua!” nu căpăta fără să zornăie o pungă cu aur, ajutorul „cadănelor”, al înalților dregători și al sultanului au costat-o pe Chiajna 210.000 de galbeni. Un munte de aur în schimbul căruia a căpătat sprijin militar pentru a reveni pe tron... Domnia lui Petru cel Tânăr, începută pe când el era doar un copil, a durat șapte ani,

timp în care adevăratul domnitor a fost, cu mâna de fier, Doamna Chiajna.

Chiajna a avut șapte copii. În afară de Petru cel Tânăr a mai avut încă doi băieți și patru fete. Și fiecăruia trebuia să le asigure un rost în lume. Pe tânărul voievod l-a însurat cu fata unui ofițer din Brașov. Alegere neinspirată. Căsătoria a fost „reziliată” după cinci luni de la încheierea ei, când nora i-a născut un nepot care, cronologic, nu avea cum să fie conceput cu fiul său. Cu fiicele Anca și Alexandra a avut noroc, măritându-le bine și fără probleme. Pe Mariana, a treia fiică, a încercat să o mărite cu Iacob Despot Heraklid, un aventurier urcat pe tronul Moldovei după uzurparea lui Alexandru Lăpușneanu. Căsătoria nu a mai avut loc pentru că „soacra mică” a înțeles că viitorul ginere voia să anexeze Muntenia. Motiv pentru care între ea și Despot s-a iscat o ură sălbatică, nestinsă nici prin moartea acestuia, ucis de către Vodă Tomșa, un alt ocupant efemer al tronului Moldovei, omorât și acesta după revenirea lui Lăpușneanu la domnie.

Încercarea de a o mărita pe Mariana, penultima dintre fiicele sale, i-a întors Chiajnei roata norocului, ducând-o până în pragul mizeriei. Ginerelul propus de cunoscuții ei de la Stambul era Mihail Cantacuzino, urmaș al ultimilor împărați bizantini. Aventurier, cu vaste relații în Imperiul Otoman, acesta avea o inteligență sclipitoare, motiv pentru care turcii îl numeau „Șeitan Oglu” – „Fiul Dracului”. Singurul său defect, pe care tânărul nu-l putea trece cu vederea, a fost că era bătrân, trecut bine de 50 de ani. La insistențele fiicei sale, care nu-și dorea un astfel de soț, Chiajna a pus la cale un scenariu aventuros, în urma căruia „Șeitan Oglu” a rămas și fără mireasă, și fără zestrea acesteia. Jignit peste măsură, „Fiul Dracului” a intervenit la Înalta Poartă, unde a obținut mazierea lui Petru și surghiunirea întregii familii, dar nu la Stambul, unde Chiajna avea încă relații sus-puse, ci în Asia, la Alep. După cinci ani de exil, Petru cel Tânăr a murit la doar 23 de ani.

(Selecție J. N.)

Balcani on-line – un nou portal de sprijin în beneficiul Balcanilor

Se numește „Balcani on-line” și va fi un „punct unic de referință” pentru toți cei care acționează în vederea dezvoltării regiunii Balcanilor. Inițiativa aparține Italiei.

Portalul (www.balcanionline.it) culege informații din domeniile politic, economic, juridic și instituțional asupra țărilor din regiune (Albania, Bosnia-Herțegovina, Bulgaria, Croația, Macedonia, România, Serbia-Muntenegru), furnizând un tablou la zi asupra „situațiilor de fapt” pe care le pot găsi cei care intenționează să investească sau să opereze în Balcani. Toate acestea vor fi posibile prin ceea ce promotorii portalului numesc „redactare difuzată”, care permite partenerilor implicați în „Balcanionline” să „alimenteze” zilnic cu informații proiectele ce vizează dezvoltarea regiunii.

În regiune, țara care primește cel mai mare impuls din partea companiilor italiene este România.

Proiectul „Balcanionline” va avea o durată de 20 de luni – data demarării oficiale este 10 iulie – și a fost finanțat cu suma de 576.000 euro. ROMPRES

Ștefan cel Mare omagiat la Seattle

Românii din Seattle se vor reuni sâmbătă, 10 iulie, pentru a omagia 500 de ani de la moartea voievodului Ștefan cel Mare. Participanții la eveniment vor recita poezii și vor prezenta lucrări documentare. Pentru comemorarea „Ștefan cel Mare –

500”, fanfara comunității române va interpreta melodii tradiționale din zona Moldovei.

Românii care vor fi prezenți acolo se vor bucura de atmosfera specific românească, de mâncăruri specifice și muzică populară.

Aromânii au sărbătorit Lacul Ohrid

Comunitatea aromânească din jurul Lacului Ohrid a participat alături de conțetenii lor din Albania și Macedonia la serbările care au fost organizate cu ocazia Zilei Lacului Ohrid. Locuitorii orașului Pogradec din Albania s-au alăturat celor

din orașele macedoniene Ohrid și Struga pentru festivități. Evenimentul e o tradiție anuală și a fost organizat la patru zile după ce Macedonia și Albania au semnat un acord bilateral de protejare a lacului, informeză Romanian Global News.

Fotodocumentar

Aromâni din Macedonia, în port popular

Fotbal

Dinamo a picat cu campioana Slovaciei

Campioana României va întâlni echipa MSK Zilina, cea mai bună echipă din campionatul slovac. Cele două formații se vor întâlni pe datele de 28 iunie și 4 august în al doilea tur preliminar din Liga Campionilor. Elevii lui **Ioan Andone** vor debuta ca oaspeți, urmând ca apoi a doua confruntare să aibă loc la București. În Cupa UEFA, **Oțelul Galați**, finalista Cupei României va intra în lupte în primul tur preliminar, confruntându-se cu clubul albanez **Dinamo Tirana**, iar **Steaua București**, fiind cap de serie, va intra în lupte numai în al doilea tur preliminar.

Managerul formației din Slovacia **Karel Belanik** s-a arătat extrem de îngândurat după aflarea faptului că Zilina a picat cu campioana română. După tragerea la sorți de la Nyon, desfășurată pe data de 26 iulie, a declarat pentru ziaristii români următoarele: „Mare ghinion am avut! Acum șapte ani am fost eliminați de Rapid București în Cupa Intertoto, după ce am pierdut în fața românilor cu 2-0. Mi-e frică de Dinamo, vă spun sincer! Campioana voastră este o echipă foarte puternică pentru noi. Am vorbit cu domnul **Bocea** și dânsul mi-a zis că anul trecut Dinamo a eliminat pe **Șahtior Donețk**, așa că acum înțelegeți de ce cred că Zilina are a doua șansă la calificare. Noi am ajuns sezonul trecut până în turul III preliminar în

Champions League, unde am fost eliminați de Chelsea”, a declarat Belanik. La rândul lor, oficialii clubului bucureștean s-au arătat mulțumiți de rezultatul tragerii la sorți, însă s-au declarat extrem de reținuți, afirmând că cele două echipe au șanse de 50 la sută pentru calificare. Jucătorii de la Dinamo au fost și mai încrezători în propriile șanse, optimismul lor bazându-se pe faptul că în afara lui **Dan Alexa** încă nimeni n-a plecat de la club și între timp s-au făcut și niște achiziții promițătoare în perspectiva cupelor europene. În cazul dacă Dinamo va reuși să treacă de cel de al doilea tur preliminar va putea să înfrunte atât nume din cele mai grele, precum **Real Madrid**, **Manchester United** sau **Inter Milano**, dar și în cel mai

bun caz ar putea să cadă cu **Banik Ostrava**, **FC Basel** sau **Grazer AK**.

Întorcându-ne la prima echipă cu care se vor întâlni „câinii roșii”, aflăm că formația slovacă reprezintă un oraș cu o populație de 86 de mii de locuitori și a câștigat ultimele trei campionate ale Slovaciei. Anul trecut a fost eliminată numai în turul trei preliminar al Ligii Campionilor, de **Chelsea Londra** (0-2; 0-3), iar din Cupa UEFA de **Utrecht** (0-2; 0-4). Cei din Zilina au un brazilian în lot, **Aderaldo**, și trei internaționali: atacantul **Martin Fabus** și mijlocașii **Radoslav Zabavnic** și **Zdeno Strba**.

A doua echipă, care reprezintă România în Cupa UEFA este **Oțelul Galați**. Ea va avea să înfrunte pe câștigătoarea Cupei din Albania, **Dinamo Tirana**. Antrenorul lotului orașului dunărean **Sorin Cârțu**, după aflarea rezultatului de la Nyon, a declarat următoarele: „Nu prea sunt bucuri, mai ales că am un lot de care nu sunt mulțumit. Am fost sigur că vom cădea cu o echipă albaneză.”

Bătania vrea să facă față celei de a treia divizii naționale

Echipa de fotbal a orașelului bichișean se află de mai bine de un deceniu printre cele mai bune grupări din județ, dar în tot acest timp a reușit să se mențină numai pentru două sezoane în a treia divizie națională (NB III). La sfârșitul sezonului 2004, Bătania a promovat, după șase sezoane, iar de această dată localnicii doresc ca echipa lor să prindă rădăcini în al treilea eșalon.

Lotul bătănean, compus din 20 de jucători, a cucerit titlul județean cu un palmares impresionant, reușind să acumuleze în 30 de meciuri jucate 74 de puncte, cu zece mai multe decât echipa clasată pe locul următor. Cele 23 de victorii, cinci meciuri egale și numai două înfrângeri, precum și golaverajul de 82-18 dovedesc că elevii lui **Juhász Zoltán** merită promovarea. „Ne-am aflat în fruntea clasamentului încă din a cincia etapă, după care n-am mai cedat nimănui primul loc”, rezumă antrenorul drumul care a dus până la câștigarea campionatului. Cei mai buni marcatori ai formației au fost: **Turbucz Csaba** cu 22 de goluri înscrise, urmat de **Marian Nedelea** cu 16 reușite și de **Putnok Attila**, cu 12 puncte. „Trebuie să remarc faptul că Nedelea a reușit să

puncteze de 16 ori numai în sezonul de primăvară, atacantul român sosind la noi doar în intersezonul de iarnă. În persoana lui **Marian** am cunoscut un sportiv excepțional, care la vârsta lui de 36 de ani este un profesionist desăvârșit, ajutându-ne foarte mult în obținerea acestui rezultat bun”, a subliniat antrenorul din Bătania. Apoi a mai adăugat: „Pentru că avem o experiență atât de bună cu noua noastră achiziție din România, ne-am gândit să ne întărim lotul și cu un alt jucător român care a mai jucat și în prima divizie maghiară, dar legitimarea lui încă nu este sigură, fiindcă la ora actuală el se află încă în probe la **Szombathely**. În afară de el a revenit la echipa sa de baștină și **Major László**, mijlocașul de origine bătănean evoluând în mai multe

grupări din primul eșalon național. Iar împreună cu el au mai sosit alți doi tineri din Seghedin. Avem de gând să angajăm șase jucători noi, iar nici unul dintre oamenii noștri de bază nu ne va părăsi. Vom avea nevoie de un lot puternic pentru a ne menține în campionatul național, căci dintre cele 16 echipe din divizia de acum, conform regulamentului vor retrograda șase”, a punctat planurile antrenorul **Juhász**. La ora actuală, el se află în România, împreună cu întreaga echipă, care a primit drept cadou, din partea sponsorilor, această excursie. Bugetul din sezonul trecut al clubului a fost de 5 milioane de forinți, care în anul viitor trebuie cel puțin dublat, ca echipa să poată lua parte, cu șanse reale, în luptele celei de-a treia divizii naționale. Conducerea tehnică din Bătania se bucură de încrederea sponsorilor, care în sezonul viitor probabil că vor asigura jumătate din buget, cealaltă jumătate sosind din partea Primăriei. Jucătorii din Bătania vor relua antrenamentele luni, la 5 iulie, ca apoi să înceapă sezonul de toamnă pe data de 7 august.

Frumoasele
Campionatului European

Largul public al bărbaților iubitori de fotbal constată cu satisfacție că plăcerea de a urmări fotbalul de cea mai înaltă calitate este dublată de bucuria de a vedea tot mai multe femei în stadioanele din Portugalia. Ba mai mult, suntem martorii dezvoltării unui nou stil de machiaj, care marchează apartenența națională a sexului frumos. Frumoasele Campionatului European de Fotbal se întrec prin vopsirea feței și a corpului, spre încântarea privirii bărbatești, și se pare că exclusivitatea bărbaților la accesul la fotbal este depășită. Și, vezi minune, bărbații nu se împotrivesc violării teritoriului, pe care mult timp l-am crezut intangibil. Ba mai mult, ei, bărbații par tot mai puțin agresivi. Probabil că nu s-a făcut încă o investigație pe tema: reducerea actelor de violență, agresiune și scandal pe stadioanele de fotbal, în raport cu creșterea proporției femeilor în rândul spectatorilor. S-ar putea constata cu siguranță că bărbații o iau tot mai moale cu vorbele urâte și cu violența fizică. În Portugalia, ca norocul, în afara unor rebeli englezi și a unor manifestări rasiste, venite din partea suporterilor croați, a dispărut violența și agresivitatea de pe stadioane. Femeile au adus o anumită tandrețe, iar coarda sensibilă a telespectatorilor este atinsă tot mai mult de lacrimi de tristețe și de bucurie în urma adevăratelor drame sportive de pe teren. Domină tot mai rar și mai puțin ura față de adversari, locul acestuia fiind luat de compătimire, o atitudine, de altfel, firească în lumea sportului. Performanța depinde uneori de noroc, de inspirația de moment și nu numai de pregătirea prealabilă, astfel merită stimă atât partea învingătoare, cât și cea învinsă. Iar lacrimile înseamnă deseori o mai mare descărcare emoțională decât ciomagul. Cine să știe asta mai bine decât femeile. Așadar, Doamnelor și Domnișoarelor, bine ați venit pe stadioane!

Femeile și Euro 2004

Cotidianul german „Bild” consideră că există zece lucruri pe care o femeie nu ar trebui să le spună în legătură cu Campionatul European de fotbal. Cele zece fraze sunt următoarele:

1. „Țin cu Brazilia!”
2. „Henț! A fost henț clar!?” (S-ar putea să fie așa, dar Oliver Kahn nu își făcea decât meseria.)
3. „Au tricouri frumoase. Sunt de firmă?”
4. „Oh, ce drăguț este!” (Da, cum să nu. Pe tip îl cheamă Van Nistelrooy și a eliminat Germania de la Euro.)
5. „Putem schimba puțin canalul să vedem ce este la știri?”
6. „Cât trebuie să fi costat numai stadioanele!”
7. „Aici poți să strigi, nu-i așa? În rest nu scot un cuvânt de la tine.”
8. „Uită-te, acolo e și Otto Rehgel! Nu e prea bătrân ca să mai joace fotbal?” (Morala ar fi: Când habar nu ai de fotbal, mai bine ții ții gura!)
9. „Ești sigur că nu există fotbaliști homosexuali?”
10. „Ce înseamnă, încă o dată, acest ciudat ofsaid?” (www.tion.ro)

ROMÂNIA

Luni 5 iulie

6.00 Jurnalul TVR 6.50 Cinci minute de cultură 7.00 Ora G... de vară! 8.30 Teleshopping 9.00 Serial. Safari 9.30 Paul Mc Cartney. Documentar 10.00 Film. Josh, apărătorul universului 11.35 Zburătorii României 12.00 Serial. Profu 12.50 Corect! 13.00 Jurnalul de prânz 13.30 Teleshopping 14.00 Vector III 14.30 Pro patria 15.00 Kronika 16.00 Serial. Sânge de țigan 16.55 Avanspremieră 17.05 Serial. Sânge de țigan 18.00 Jurnalul TVR 19.00 Iartă-mă! 20.00 Lori, Dan și Tanti Mili 20.30 Reflecții rutiere 21.00 Serial. Misteriosul John Doe 22.00 Jurnalul TVR 22.30 Film. Suflute puternice 0.25 Serial. Sânge de țigan 1.15 Cinci minute de cultură 1.25 Jurnal (R) 2.25 Corect! (R) 2.35 Film. Soldățul de tinichea 4.15 Vector III (R) 4.45 Serial. Destine secrete 5.35 Corect! (R) 5.40 Teleshopping.

Marti 6 iulie

6.00 Jurnalul TVR 6.50 Cinci minute de cultură 7.00 Ora G... de vară! 8.30 Teleshopping 9.00 Serial. Safari 9.30 Tony Blair. Documentar 10.00 Călătoriile lui '04 10.50 Avanspremieră 11.00 Lori, Dan și Tanti Mili 11.30 Reflecții rutiere (R) 12.00 Serial. Profu 12.50 Corect! 13.00 Jurnalul de prânz 13.30 Teleshopping 13.00 Alege viața! 14.30 Kronika 16.00 Serial. Sânge de țigan 16.55 Avanspremieră 17.05 Serial. Sânge de țigan 18.00 Jurnal 19.00 Film. Frank Riva 20.45 Avanspremieră 21.00 Serial. Misteriosul John Doe 22.00 Jurnalul de noapte 22.30 Film. Chemarea destinului 0.10 Serial. Sânge de țigan 1.00 Cinci minute de cultură 1.10 Jurnal (R) 2.10 Corect! (R) 2.15 Film (R) Suflute puternice 4.05 Avanspremieră 4.15 Alege viața! (R) 4.45 Serial. Destine secrete 5.35 Corect! (R) 5.40 Teleshopping.

Miercuri 7 iulie

6.00 Jurnalul TVR 6.50 Cinci minute de cultură 7.00 Ora G... de vară! 8.30 Teleshopping 9.00 Serial. Safari 9.30 Casa de Windsor. Documentar 10.15 Nocturne 11.10 Serial. Misteriosul John Doe (R) 12.00 Serial. Profu 12.50 Corect! 13.00 Jurnalul de prânz 13.30 Teleshopping 14.00 Conviețuiri 15.00 Oameni ca noi 15.30 Onzont 2007 16.00 Serial. Sânge de țigan 16.55 Avanspremieră 17.05 Serial. Sânge de țigan 18.00 Jurnal 19.00 Film. Minti periculoase 21.00 Serial. Misteriosul John Doe 22.00 Jurnalul TVR 22.30 Film. Jane și fiii 0.10 Serial. Sânge de țigan 1.00 Cinci minute de cultură 1.10 Jurnalul TVR 2.10 Film. Chemarea destinului 3.45 Orizont 2007 (R) 4.15 Dincolo de hartă (R) 4.45 Serial. Destine secrete 5.35 Corect! (R) 5.40 Teleshopping.

Joi 8 iulie

6.00 Jurnalul TVR 6.50 Cinci minute de cultură 7.00 Ora G... de vară! 8.30 Teleshopping 9.00 Serial. Safari 9.30 Ambasadorii 10.00 Poveste fără sfârșit 11.00 Serial. Misteriosul John Doe 12.00 Serial. Profu 12.50 Corect! 13.00 Jurnalul TVR 13.30 Teleshopping 14.00 Akzente 15.30 Pro lege 16.00 Serial. Sânge de țigan 16.55 Avanspremieră 17.05 Serial. Sânge de țigan 18.00 Jurnal 19.00 Telemateca. Amantul 21.05 Serial. Misteriosul John Doe 22.00 Jurnalul de noapte 22.30 Film. În voia sorții 0.15 Serial. Sânge de țigan 1.05 Cinci minute de cultură 1.15 Jurnal (R) 2.15 Film. Jane și fiii 3.45 Spectacolul lumii (R) 4.15 Ambasadorii (R) 4.45 Serial. Destine secrete 5.35 Corect! (R) 5.40 Teleshopping.

Vineri 9 iulie

6.00 Jurnalul de dimineață 6.50 Cinci minute de cultură 7.00 Ora G... de vară! 8.30 Teleshopping 9.00 Serial. Safari 9.30 Spectacolul lumii 10.00 Profesioniștii 11.00 Serial. Misteriosul John Doe (R) 12.00 Serial. Profu 12.50 Corect! 13.00 Jurnalul TVR 13.30 Teleshopping 14.00 Tribuna partidelor parlamentare 14.30 România politică 15.00 Sănătate pentru toți! 15.30 Protecția consumatorilor 16.00 Serial. Sânge de țigan 16.55 Avanspremieră 17.00 Peceți domnești (R) 17.30 Pământul în 80 de zile 18.00 Jurnalul TVR 19.00 Film. Gorila Joe 21.00 Serial. Misteriosul John Doe 22.00 Jurnalul de noapte 22.30 Film. Apocalipsul acum 0.25 Serial. Sânge de țigan 1.15 Cinci minute de cultură 1.25 Jurnalul TVR (R) 2.25 Film. În voia sorții (R) 4.05 Protecția consumatorilor (R) 4.35 Serial. Destine secrete 5.25 Sănătate pentru toți! (R).

Sâmbătă 10 iulie

6.00 Ceasul deșteptător 7.00 Teleshopping 7.10 Jocul planetelor 7.40 Desene animate 8.30 Serial. Safari 9.00 Teleshopping 9.15 Descurcă-te singur! 10.30 Călătoriile lui '04 11.30 O vedetă populară 13.00 Jurnalul de prânz 13.15 Avanspremieră 13.30 Cartea TvRecordurilor 14.00 Formula 1 15.00 Cartea TvRecordurilor 15.30 Spectacolul lumii 16.00 Sub semnul soarelui 17.00 Telesciclopedia 18.00 Jurnal 19.00 O vară... cu cântec 20.00 Film. 2001: Clona spațială 21.45 Jurnalul de noapte 22.05 O vară... un cântec 23.50 Serial. Există minuni? 0.40 Spectacolul lumii (R) 1.05 Jurnalul TVR (R) 2.05 Descurcă-te singur! (R) 3.10 O vedetă... populară (R) 4.30 Cartea TvRecordurilor 5.25 Teleshopping.

Duminică 11 iulie

6.00 Universul credinței 7.30 Desene animate 8.30 Serial. Safari 9.00 Dincolo de hartă 9.30 Viața satului 11.00 Ulița spre Europa 11.15 Tezuror folcloric 13.00 Jurnalul de prânz 13.15 Avanspremieră 13.30 Studio Formula 1 14.00 Formula 1 16.00 Film. Mărturisirile unei surori vitrege 17.45 Trăgările Loto 6/49 și noroc 18.00 Jurnalul TVR 19.00 Film. Coyote Ugly 20.50 Euro Fotbal 22.00 Jurnalul TVR 22.20 Film. Panică la etajul patru 0.05 Serial. Există minuni? 0.50 Avanspremieră 1.00 Jurnalul TVR (R) 2.00 Lori, Dan și Tanti Mili 2.30 Tezuror folcloric (R) 4.05 Avanspremieră 4.15 Călătoriile lui '04 (R) 5.10 Dincolo de hartă (R) 5.40 Teleshopping.

TVR

Luni 5 iulie

6.00 Serial (R) Mercenarii universului 6.45 Teleshopping 7.15 Răscruți 7.45 Cinci minute de cultură 8.00 Eco-Magazin 8.45 Tonomatul DP 2 10.45 Eu, eu și... ceilalți 11.15 Atenție, se cântă! (R) 12.45 Cinci minute de cultură 13.00 Desene animate 13.30 Serial. Micii savanți 14.00 Primul pas 15.00 Teleshopping 16.00 Înotând cu delfinii 17.00 Cinci minute de cultură 17.10 Serial. Rebelii 18.00 Serial. Pasiuni 18.50 Euro-Dispecer 19.00 Jurnalul TVR 20.00 Serial. Marea Brava 20.50 Serial. Miracole 22.40 Serial. Arma ucigașă 23.40 Înotând cu delfinii 0.40 Film. Dosare confidentiale 3.15 Eco-Magazin (R) 3.00 Serial (R) Arma ucigașă 4.00 Știrile serii 4.30 Eu, eu...și ceilalți (R) 5.00 Jurnalul TVR (R).

Marti 6 iulie

6.00 Serial (R) Pasiuni 6.45 Teleshopping 7.30 Serial (R) Pasiuni 7.15 Expediție în necunoscut 7.45 Cinci minute de cultură 8.00 Serial (R) Rebelii 8.45 Tonomatul DP 2 11.15 Serial (R) Marea Brava 12.00 Magazinul studiourilor teritoriale 12.45 Euro-Dispecer 12.50 Cinci minute de cultură 13.00 Desene animate 13.30 Serial. Micii savanți 14.00 Emisiune în limba germană 15.00 Teleshopping 16.00 Conexiuni 17.00 Cinci minute de cultură 17.10 Serial. Rebelii 18.00 Serial. Pasiuni 18.50 Euro-Dispecer 19.00 Jurnalul TVR 20.00 Serial. Marea Brava 20.50 Serial. Miracole 22.40 Serial. Polițiștii de la „Blue Murder” 23.30 Conexiuni (R) 0.25 Film. Dosare confidentiale 2.00 Medalion de interpret (R) 2.30 Serial (R) Polițiștii de la „Blue Murder” 3.15 Răscruți (R) 3.45 Cinci minute de cultură 4.00 Știrile serii 4.30 Expediție în necunoscut (R) 5.00 Jurnalul TVR (R).

Miercuri 7 iulie

6.00 Serial (R). Pasiuni 6.45 Teleshopping 7.15 Expediție în necunoscut 7.45 Cinci minute de cultură 8.00 Serial (R) Rebelii 8.45 Tonomatul DP 2 11.15 Serial (R) Marea Brava 12.00 Magazinul studiourilor teritoriale 12.45 Euro-Dispecer 12.50 Cinci minute de cultură 13.00 Desene animate 13.30 Serial. Micii savanți 14.00 Parnasul 15.00 Teleshopping 16.00 Din nou la Atena 17.00 Cinci minute de cultură 17.10 Serial. Rebelii 18.00 Serial. Pasiuni 18.50 Euro-Dispecer 19.00 Jurnalul TVR 20.00 Serial. Marea Brava 20.50 Serial. Miracole 22.40 Serial. Andromeda 23.35 Din nou la Atena (R) 0.30 Film. Dosare confidentiale 2.05 Alea cu Ghimpi (R) 2.25 Serial (R) Andromeda 3.45 Cinci minute de cultură 4.00 Știrile serii 4.30 Expediție în necunoscut (R) 5.00 Jurnalul TVR (R).

Joi 8 iulie

6.00 Serial (R). Pasiuni 6.45 Teleshopping 7.15 Insolit 7.45 Cinci minute de cultură 8.00 Serial (R) 8.45 Tonomatul DP 2 11.15 Serial (R) Marea Brava 12.00 Magazinul studiourilor teritoriale 12.45 Euro-Dispecer 12.50 Cinci minute de cultură 13.00 Desene animate 13.30 Serial. Micii savanți 14.00 Sesta. Emisiune în limba maghiară 15.00 Teleshopping 16.00 Animale în pericol 17.00 Cinci minute de cultură 17.10 Serial. Rebelii 18.00 Serial. Pasiuni 18.50 Euro-Dispecer 19.00 Jurnalul TVR 20.00 Serial. Marea Brava 20.50 Serial. Miracole 22.40 Serial. Nemuritoarea 23.35 Animale în pericol 0.30 Film. Dosare confidentiale 2.05 Alea cu Ghimpi (R) 2.20 Serial (R) Nemuritoarea 3.15 Pescar hoinar (R) 3.45 Cinci minute de cultură 4.00 Știrile serii 4.30 Insolit (R) 5.00 Jurnalul TVR (R).

Vineri 9 iulie

6.00 Serial (R). Pasiuni 6.45 Teleshopping 7.15 Documentar de cultură 7.45 Cinci minute de cultură 8.00 Serial (R). Rebelii 8.45 Tonomatul DP 2 11.15 Serial (R) Marea Brava 12.00 Magazinul studiourilor teritoriale 12.45 Euro-Dispecer 12.50 Cinci minute de cultură 13.00 Desene animate 13.30 Serial. Micii savanți 14.00 Împreună, în Europa 15.00 Teleshopping 16.00 Via sacra 17.00 Cinci minute de cultură 17.10 Serial. Rebelii 18.00 Serial. Pasiuni 18.50 Euro-Dispecer 19.00 Telemajal 19.30 Festivalul Mamaia Copiilor - 2004 21.40 Serial. Miracole 22.40 Serial. Orleans 23.35 Serial. Inspectorul Linley 0.30 Via sacra (R) 1.30 Film. Naufragiați 3.00 Serial (R) Orleans 3.50 Cinci minute de cultură 4.00 Știrile serii 4.30 Atlas (R) 5.00 Jurnalul TVR (R).

Sâmbătă 10 iulie

6.00 Serial (R). Pasiuni 6.45 Teleshopping 7.15 Călător în Orient 7.45 Cinci minute de cultură 8.00 Serial (R) Rebelii 8.45 Tonomatul DP 2 10.45 Top Sport 11.15 Serial. Aventurile lui Jules Verne 12.00 Serial. Vânt și nor 12.55 Acum e maxima 13.00 Campionatul Național de Gimnastică artistică 14.30 Atenție, se cântă! 15.30 Serial. Sabrina 16.00 Film Puzzle 17.00 Alea cu Ghimpi 17.10 Serial. Rebelii 18.00 Serial. Farmece 18.45 Pe scurt din Europa 19.00 Jurnalul TVR 19.30 Festivalul Mamaia Copiilor - 2004 21.40 Serial. Miracole 22.40 Serial. Martorul tăcut 23.35 Film Puzzle (R) 0.35 Campionatul Național de Gimnastică artistică (R) 2.05 Serial (R) Martorul tăcut 3.00 Serial (R) Vânt și nor 3.50 Cinci minute de cultură 4.00 Serial (R) Farmece 4.50 Alea cu Ghimpi (R) 5.00 Călător în Orient (R) 5.35 Jurnalul TVR (R).

Duminică 11 iulie

6.00 Medalion de interpret 6.45 Teleshopping 7.15 Muzică populară 7.30 Ferma 8.30 Pescar hoinar 9.00 Arca lui Noe 9.30 Desene animate 10.00 Gimnastică masculină 12.00 Serial. Vânt și nor 12.55 Acum este...Maxima 13.00 Fețele Orașului 13.30 Atlas 14.00 Piersic Show 15.30 Serial. Jocurile vieții 16.00 Televiziunea, dragostea mea 17.00 Alea cu Ghimpi 17.15 Serial. Mercenarii universului 18.00 Serial. Aventurile lui Sinbad 18.45 Pe scurt din Europa 19.00 Jurnalul TVR 19.25 Festivalul Mamaia Copiilor - 2004 22.00 Serial. Antrenorul 22.55 Remix Rock Forum 23.55 Film. Nu-mi frânge inima 1.30 Gimnastică masculină (R) 3.05 Serial (R) Antrenorul 4.00 Știrile serii 4.30 Serial (R) Aventurile lui Sinbad 5.20 Pe scurt din Europa (R) 5.35 Jurnalul TVR (R).

ÎN LIMBA MATERNĂ

emisiune radiofonică în limba română

5 IULIE, LUNI (redactor: Iulia Kaupert)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.50: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.00: Montaj de muzică populară 11.30: Buletin informativ, date meteo 11.40: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55: Încheiere.

6 IULIE, MARTI (redactor: Petru Cîmpian)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.40: Evenimente calendaristice 10.45: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.30: Buletin informativ, date meteo 11.45: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere.

7 IULIE, MIERCURI (redactor: Adam Bauer)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.50: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.40: Sport - rubrica lui Adam Bauer 11.53: Avanspremieră „Ecranul Nostru” 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere.

8 IULIE, JOI (redactor: Iulia Kaupert)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 11.00: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.20: Nota săptămânii de Edda Ilyés 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.45: O șansă istorică: Uniunea Europeană 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere.

9 IULIE, VINERI (redactor: Adam Bauer)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.50: Revista presei „Foaia românească” 10.55: Avanspremieră „Ecranul Nostru” 11.00: Magazinul „De la 14 la 18 - liceenii” 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.40: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere.

10 IULIE, SÂMBĂTĂ (redactor: Iulia Kaupert)

14.30: Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.40: Programul bisericilor ortodoxe și al adunărilor baptiste 14.45: Party Time - magazin de muzică ușoară 15.00: „Pe undele Europei” - magazin radiofonic euroregional 15.58: Încheiere.

11 IULIE, DUMINICĂ (redactor: Iulia Kaupert)

14.30: Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.40-15.30: Retrospectiva săptămânii (spicuri din interviurile și reportajele difuzate pe parcursul săptămânii) 15.30: Emisiune religioasă baptistă 15.55: Încheiere.

(Nu răspundem pentru eventualele modificări în programele radio!)

În fiecare seară, între orele 19.00-19.30 se prezintă emisiunea românească, difuzată pe țară. Sumarul acesteia este compus din actualitățile zilei și reportaje, interviuri din viața comunității noastre, respectiv relatări din viața școlilor românești.

Emisiunea de seară, difuzată pe țară, în afară de frecvențele de 66,29 MHz și 66,14 MHz, poate fi ascultată și pe undele occidentale, pe frecvențele locale ale studiourilor regionale.

Radio Calypso, Budapesta 873 kHz, Radio Debrețin 91,4 MHz, Radio Seghedin 93,1 MHz

Ecranul nostru

7 iulie 2004 (mtv ora 13.45)
Reluare: 10 iulie 2004 (m2 ora 11.15)

Programul prevăzut pentru săptămâna viitoare:

Emisiunea în limba română va fi dedicată în exclusivitate Concertului Holograf, care a avut loc la Giula în premieră în comunitatea românească din Ungaria. Astfel cei care n-au putut fi de față la evenimentul de lângă Cetatea giulană, vor putea să se consoleze cu înregistrările redacției Ecranul nostru, care a fost prezentă la concert cu un car de transmisiune.

Realizator: Tiberiu Boca

PROGRAMUL TVR TIMIȘOARA

Interval orar 16.00-18.00, pe frecvența TVR2

Luni, 5 iulie 2004

16.10-16.35 Ofertele fitecii (reluare) 16.35-17.15 Magazin estival 17.15-17.30 Dialog spiritual 17.30-17.50 Știri regionale 17.50-18.00 Sport - Euro 2004.

Marti, 6 iulie 2004

16.10-16.35 Cronică germană (emisiune în limba germană) (reluare) 16.35-17.30 Debut 50 pus (reluare) 17.30-17.50 Știri regionale 17.50-18.00 Sport - Euro 2004.

Miercuri, 7 iulie 2004

16.10-16.35 Panoramic sud-vest (emisiune în limba maghiară) (reluare) 16.35-17.30 Magazin estival 17.30-17.50 Știri regionale 17.50-18.00 Sport - Euro 2004.

Joi, 8 iulie 2004

16.10-16.35 Orizonturi sârbești (emisiune în limba sârbă) (reluare) 16.35-17.30 Magazin estival 17.30-17.50 Știri regionale 17.50-18.00 Sport - Euro 2004.

Vineri, 9 iulie 2004

16.10-16.35 Bucuroși de oaspeți (reluare) 16.35-17.30 Magazin estival 17.30-17.50 Știri regionale 17.50-18.00 Sport - Euro 2004.

Sâmbătă, 10 iulie 2004

16.00-16.30 Muzica Viva (reluare) 16.30-17.30 În prelungiri 17.30-17.50 Știri regionale 17.50-18.00 Zona IT.

Duminică, 11 iulie 2004

16.00-17.00 Cântecul de acasă 17.00-17.30 VIP-uri de duminică (reluare) 17.00-18.00 Locuri cu povești (reluare).

Sponsorul nostru

Internet aproape pe gratis!

De la 625 Ft brut pe luna, cu tarife subventionate de stat!

Bichisclaba Matáv Pont, Postaköz Tel.: 66/445-544

axelero tiszavert

RADIO ROMANIA INTERNATIONAL

Emisiunea în limba română

24 de ore din 24 pe www.rrr.ro

UMOR

SI ÎN TIMPUL LIBER, SUNT DJ LA DISCOTECA SATULUI...

Linkuri utile:

www.foaia.hu
www.romanul.hu
www.balcescu.sulinet.hu
www.ziare.com
www.astazi.ro
www.startpage.ro
www.ici.ro/romania/indexrom.html

Catedrala Sf. Nicolae din Giula a găzduit

Ediția a IV-a a Festivalului Coral de Muzică Sacră

Corul de cameră Sf. Dimitrie din Seghedin

Corul credincioșilor ortodocși din Micherechi

Corul de femei din Bătania

Corul „Buna Vestire” a Bisericii Ortodoxe din Covăsânț

Corul „Viva la musica” din Chitighaz

Corul mixt din Csongrád

Corul mixt „Armonia” din Apatou

Corul Bisericii Sf. Nicolae din Baia Mare

(Relatare în pagina a 3-a)

FOAIA
românească
2 IULIE 2004
www.foaia.hu

Săptămânal al românilor din Ungaria. Editat de Editura de presă și cărți „NOI”. Director: Eva Iova. Colectiv redacțional: Edda Illyés, Laura Martin, Rita Pátcaș. Tehnoredactare computerizată: Kovács Sándor. Editura și redacția: 5700 Giula, str. Dózsa Gy. nr. 8., Pf. 95. Telefon: (66) 463-152, 361-789 Fax: (66) 463-152, E-mail: foaia@axelero.hu, foaia@freemail.hu Editor responsabil: Dr. Ioan Ciotea, președinte, Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria, 5700 Giula, str. Dózsa Gy. nr. 8. Internet: www.romanul.hu, uniunea@romanul.hu. Tiparul: Mozi Nyomda Bt. 5600 Békéscsaba, Luther u. 5/B Director: Garai György. Index: 25291. ISSN 1418-8341. Abonamente la Foaia românească în județele Bács-Kiskun, Bichș și Ciongrad se efectuează la oficiile poștale, iar în celelalte județe la adresa redacției atât personal, cât și prin cec poștal. Abonamentele în anul 2004: 3 luni 912 forinți; 6 luni 1824 forinți; 1 an 3648 forinți. A hetilap megjelenését a „Magyarországi Nemzeti és Etnikai Kisebbségért” Közalapítvány biztosítja. Apariția săptămânalului este asigurată de Fundația Publică „Pentru Minoritățile Naționale și Etnice din Ungaria”.